

GÜNCEL SPOR BİLİMLERİ ARAŞTIRMALARI II

Editörler

Ali TEKİN

Mustafa KOÇ

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8430-44-8

Kitap Adı

Güncel Spor Bilimleri Araştırmaları II

Editörler

Ali TEKİN

ORCID iD: 0000-0003-4029-5424

Mustafa KOÇ

ORCID iD: 0000-0002-3863-8021

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

SPO000000

DOI

10.37609/akya.973

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm	Fiziksel Aktivitede Giyilebilir Teknolojik Spor Ürünleri.....1	
	<i>Bekir ÇAR</i>	
	<i>Hasan GÜLER</i>	
2. Bölüm	Beden Eğitimi Öğretmenlerinde Duygusal Zekâ ve Duygusal Emek İlişkisi: Cinsiyet Faktörü.....7	
	<i>Bahar GÜLER</i>	
	<i>Ömer CENGİZ</i>	
3. Bölüm	Zihinsel ve Görsel Antrenman: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencileri Üzerine Araştırma.....15	
	<i>Tuncay ÖCAL</i>	
	<i>İbrahim ŞAHİN</i>	
4. Bölüm	Sporda Dikkat.....31	
	<i>Ender Ali ULUÇ</i>	
5. Bölüm	Sportif Başarının Önemli Bir Yordayıcısı: Özyeterlik.....45	
	<i>Mesut SÜLEYMANOĞULLARI</i>	
6. Bölüm	Spor Hukuku.....59	
	<i>Yusuf Yağız SARAÇOĞLU</i>	
7. Bölüm	Öne Çıkan Türk Spor Yasa ve Kanunlarına Genel Bir Bakış.....77	
	<i>Yavuz ÖNTÜRK</i>	
	<i>Sinan Erdem SATILMIŞ</i>	
8. Bölüm	Sporda Motivasyon93	
	<i>Bahar GÜLER</i>	
	<i>Damla ÖZSOY</i>	
9. Bölüm	Zaman Yönetimi.....103	
	<i>Mevlüt YILDIZ</i>	
	<i>Sinan Erdem SATILMIŞ</i>	
10. Bölüm	Cumhuriyetten Günümüze Türk Spor Yönetimi ve Teşkilatlanmasındaki Değişim ve Dönüşümler111	
	<i>İsmail POLATCAN</i>	

İçindekiler

11. Bölüm Alt Yapı Sporcularında Dijital Oyun Bağımlılığı ve Saldırganlık ...127

Ayşe Türksay IŞIM

Burcu GÜVENDİ

Hamdi ÖZDEMİR

YAZARLAR

Ayşe TÜRKSOY IŞIM

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Spor
Bilimleri Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-9189-9645

Bahar GÜLER

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi

ORCID iD: 0000-0003-0961-9195

Bekir ÇAR

Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-7422-9543

Burcu GÜVENDİ

Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-6170-9107

Damla ÖZSOY

Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-1879-9370

Ender Ali ULUÇ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Ayvacak Meslek Yüksek Okulu

ORCID iD: 0000-0002-5632-259X

Hamdi ÖZDEMİR

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Spor
Bilimleri Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-7684-7898

Hasan GÜLER

Bağımsız Araştırmacı

ORCID iD: 0000-0003-2565-7271

İbrahim ŞAHİN

Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-5956-6274

İsmail POLATCAN

Mardin Artuklu Üniversitesi Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

ORCID iD: 0000-0001-8618-4880

Mesut SÜLEYMANOĞULLARI

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Spor
Bilimleri Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-5867-2844

Mevlüt YILDIZ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Spor
Bilimleri Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-1910-0330

Ömer CENGİZ

Siirt Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-4946-6173

Sinan Erdem SATILMIŞ

Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-1535-1669

Tuncay ÖCAL

Aksaray Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-8440-6769

Yavuz ÖNTÜRK

Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-5472-8652

Yusuf Yağız SARAÇOĞLU

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Spor

Bilimleri Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-3098-9468

BÖLÜM 1

FİZİKSEL AKTİVİTEDE GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİK SPOR ÜRÜNLERİ

Dr. Bekir ÇAR¹
Dr. Hasan GÜLER²

GİRİŞ

Giyilebilir teknolojik spor ürünleri son zamanlarda fitness salonlarında, rekreasyon faaliyet alanlarında, yürüyüş parkurlarında, iş yerlerinde hemen hemen hayatın bütün alanında varlığını hissettirmeye başlamıştır. İnsanlar artık fiziksel aktiviteyi bir yaşam biçimi olarak hayatın merkezine almış ve fiziksel aktiviteler sonucunda vücutta ne gibi değişimler olacağını merak etmektedirler. Bu amaçla giyilebilir teknolojik spor ürünleri kişinin kendi performansı hakkında kaç adım attığı, ne kadar süre uyuduğu, kalp atım sayısı, kan basıncı ve tansiyon gibi bir çok veriyi herhangi bir uzman ya da kliniğe gitmeden öğrenebilmektedir. Fiziksel aktivite ile giyilebilir teknolojik spor ürünleri bir bütün olarak hayatımızdaki yerini alabilir ve kişilerin yaşam kalitelerini artırabilirler.

Bireylerin serbest zaman farkındalığı, eylemsel boyutta gösterilecek bilinçli faaliyetler ve fiziksel aktivite katılımı için mühim bir konudur (Cengiz ve Satılmış, 2020). Kişilerde farkındalık oluşturmak ve bilinçli fiziksel aktivite yapılması bakımında giyilebilir teknolojik spor ürünleri çok önemlidir. Fiziksel aktivitede ne kadar kalori yakıldığı, günümüzün en önemli sağlık problemi olan obeziteye karşı da önemli cihazlar tasarlanmıştır. Bu araçlar polar saatler, fibritle cihazları, akıllı ayakkabı, akıllı tabanlık ve akıllı giysilerdir.

Son zamanlarda teknolojiye gelişmeler insanların yaşama bakış açılarında farklılıklara yol açmış durumdadır. Yıllar öncesinde insanların hayal ettiği ve gerçek hayatta ulaşamayacağı yaşam tarzlarını yaşamaktadırlar. Geçtiğimiz dönemlerde insanlar temel sağlık kontrollerini öğrenebilmek için hastane ya da kliniklere gitmek zorundaydı ve fiziksel aktivitelerini kontrol edebilmeleri zordu ancak günümüzde giyilebilir teknolojik cihazlar hayatımızı kolaylaştırmıştır. Giyilebilir teknolojiler teknolojik aletler ve akıllı cihazlar ile birlikte hareket ederek kişile-

¹ Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü

² Bağımsız Araştırmacı

muş durumdadır. Giyilebilir cihazlar sayesinde bireyler egzersiz sırasında daha fazla motive oldukları, günlük aktiviteleri takip ederek günlük zindelikleri hakkında bilgi aldıkları, yürüme, koşma ve uyku takiplerini rahatlıkla görebildikleri için günlük hayatta önemli bir noktaya ulaşmıştır (Kaewkannate ve Kim, 2018). Kullanıcılar bu cihazlar sayesinde fiziksel aktivite sonucunda verileri eğitmenleri ile rahatça paylaşabilir ve böylece analiz sonucunda kendilerine dönüt sağlanabilmektedir (Kumar, 2017).

Sonuç olarak giyilebilir teknolojik ürünler kişilerin performanslarını artırabileceği, kolaylıkla kullanabildiği için her yaş grubuna uygun olabileceği, insanların birbirlerinde gördüğü için yeni bir trend oluşturabileceği, insanların kendi başarılarına daha bilinçli fiziksel aktiviteler yapabileceği ve kendilerine bir hedef belirleyip bu hedef doğrultusunda bilinçli bir şekilde fiziksel aktivite yapabilecekleri düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Caddy, B. (2019). Are fitness trackers the future of health care. <https://www.techradar.com/news/are-fitness-track-the-future-of-healthcare>
- Cengiz, R. & Satılmış, S. E. (2020). Kredi ve yurtlar genel müdürlüğüne bağlı yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin serbest zaman okuryazarlıklarının incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 446-456.
- Chau, K. Y., Lam, M. H. S., Cheung, M. L., Tso, E. K. H., Flint, S. W., Broom, D. R., Lee, K. Y. (2019). Smart technology for healthcare: Exploring the antecedents of adoption intention of health care wearable technology. *Health Psychology Research*, 7(1).
- Dehghani, M., Kim, K.J., Dangelico, R.M. (2018). Will smartwatches last? Factors contributing to intention to keep using smart wearable technology. *Telematics ve Informatics*, 35(2), 480-490.
- Duffy, J. (2014) "The Best Activity Trackers for Fitness." *PCMag* (May 21, 2014). Available: <<http://www.pcmag.com/article2/0,2817,2404445,00.asp>>. Accessed: August 4, 2014.
- Fang, Y.M., Chang, C.C. (2016). Users' psychological perception ve perceived readability of wearable devices for elderly people. *Behaviour & Information Technology*, 35(3), 225-232.
- <https://www.dijikolog.com/simdi-de-akilli-ayakkabi-geliyor-7185.html> Erişim tarihi: 05.10.2021.
- <https://www.fitbit.com/charge2/charge2-101> Erişim tarihi: 05.10.2021.
- <https://www.log.com.tr/google-ve-adidas-imzali-futbol-odakli-akilli-tabanlik/> Erişim tarihi: 06.10.2021.
- <https://www.polar.com/tr/vantage/m2> Erişim tarihi: 05.10.2021.
- Kaewkannate, K., Kim, S. (2018). The comparison of wearable fitness devices. *Wearable Technologies*, 197
- Kumar, S. (2017). Technological ve business perspective of wearable technology, Centria University of Applied Sciences.
- Lai, P. H., & Kim, I. (2015). Lightweight wrist photoplethysmography for heavy exercise: motion robust heart rate monitoring algorithm. *Healthcare Technology Letters*, 2(1), 6-11.
- Li, M., & Kim, Y. T. (2017). Design of a Wireless Sensor System with the Algorithms of Heart Rate ve Agility Index for Athlete Evaluation. *Sensors*, 17(10), 2373.
- Loechner, J. (2015). Fitness self tracker ve wearables merge. Retrieved January 31, 2015, from <http://www.mediapost.com/publications/article/242885/fitness-self-trackers-ve-wearables-merge.html>.
- Lunney, A., Cunningham, N.R., Eastin, M.S. (2016). Werable fitness technology: A structural inves-

- tigation into ve perceived fitness outcomes. *Computers in Human Behavior*, 65, 114-120
- O'Connor, A. (2014) "Google Glass Enters the Operating Room." *The New York Times* (June 1, 2014). Available: <http://well.blogs.nytimes.com/2014/06/01/googleglass-enters-the-operating-room?_php=true&_type=blogs&ref=health&r=0> Published 2014>. Accessed: July 11.
- Öntürk, Y. (2020). *Spor ve Para*, 3.bölüm, *Adil Oyun ve Spor*. Ed. Hasan Şahan. Ankara: Gece Kitaplığı 31-66.
- Park, S., Jayaraman, S. (2003). "Smart Textiles: Wearable Electronic Systems." *MRS Bulletin* 28, no. 8 (August 2003): 585-590.
- Song, J., Kim, J., Cho, K. (2017). Understveing users' continuance intentions to use smart-connected sports products. *Sport Management Review*, 21(5), 477-490.
- Stein, S. (2014). Wearable tech at ces 2014: Many, many small steps. Retrieved January 9, 2014, from http://ces.cnet.com/8301-35304_1-57617005/wearable-tech-at-ces-2014-many-many-small-steps/#ixzz2sIIfyOQM
- Weippert, M., Kumar, M., Kreuzfeld, S., Arndt, D., Rieger, A., Stoll, R. (2010). Comparison of three mobile devices for measuring R-R intervals ve heart rate variability: Polar S810i, Suunto t6 ve an ambulatory ECG system. *European Journal of Applied Physiology*, 109:779-786.
- Wright, R., Keith, L. (2014). Wearable technology: If the tech fits, wear it. *Journal of Electronic Resources in Medical Libraries*, 11(4), 204-216.
- Yanar, N., Güler, M. (2021). Do Daily Step Counts During The Pandemic Affect The Body Composition And Mental Well-Being Of University Students?.*European Journal of Physical Education and Sport Science*, 7(3), 118-136.

BÖLÜM 2

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNDE DUYGUSAL ZEKÂ VE DUYGUSAL EMEK İLİŞKİSİ: CİNSİYET FAKTÖRÜ

Dr. Bahar GÜLER¹

Dr. Ömer CENGİZ²

GİRİŞ

Kökeni Latince'den gelmekte olan duygu kelimesi, insanların psikolojik durumlarının fiziksel durumlarına yansımaları sonucunda davranış biçimlerine etki eden ve bir dizi eylemlerle şekillenen özelliklerinin tamamıdır (Özdemir, 2016). Duygusal zeka ise mesleki anlamda kişiler arasında güçlü ilişkiler kurmayı, çalışma ortamına uyum sağlamayı güçlendiren bir kavram olarak tanımlanmaktadır. İş hayatında bireylerin yüksek motivasyon ve verimli bir performans sergilemesinde de etkili bir faktördür (Ünsar, 2014). Böylece duygusal zeka kişilerin duygularını etkili ve kontrollü bir şekilde yönetmesini sağlamaktadır (Dorak, Vurgun, Uludağ ve Yıldız, 2012). Özellikle iş sektöründe kişiler arasında seçim yapma ve yönetici pozisyonlarını belirlemede dikkate alınan bir özellik olarak dikkat çekmektedir (Boncukçu, 2020). Kişinin çevresine uyum sağlaması ve bu mevcut çevrede başarı sağlayabilmesi için kendi zekâ özelliklerini iyi bilmesi önemlidir (Başaran, 2004). Bu sebeple bireylerin zihinsel kabiliyetlerini deneyimleyebilecekleri çeşitli öğretim programları ile bu uyumu sağlamalıdır (Yıldız ve ark., 2020).

Yapılan meta analiz çalışmaları duygusal zeka ve performans arasında önemli oranda bir ilişki olduğunu ifade etmektedir (Kopp, 2018). Örneğin sporda kaygı ve performans ilişkisi arasında yapılan bir çalışmada müsabaka seviyesine yakın seviyede olan kaygı düzeyinin başarılı sonuçlar alınmasına etki ettiğini tespit ederek, duygusal zeka ve iş performansı arasında pozitif bir etkileşim olduğunu tespit etmişlerdir (Beddie ve ark. 2000). Özellikle çoklu zeka kurmi çerçevesinde, egzersiz yapma süresinin bireylerin duygusal zeka alanının gelişmesinde önemli bir faktör olduğu ortaya koyulmuştur (Yıldız ve ark., 2020). Duygular kişiler arasında etkili bir iletişim kurma, karşı tarafa güzel bir izlenim verme, iş verimini arttırma,

¹ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü

² Siirt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü

destekleyen çalışmaların dışında çalışma bulgularımızla farklılık gösteren çalışmalarda bulunmaktadır. Brotheridge (2006) yapmış olduğu çalışmada, duygusal zekânın yüzeysel ve derin davranışa etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Johnson vd. (2007) tarafından yapılan bir başka araştırmada ise yine duygusal zekânın duygusal emeği etkilemediği sonucuna rastlanmaktadır. Bu sonuçlar çalışma sonucumuzla farklılaşmaktadır.

Bu çalışmanın sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin duygusal zeka alt boyutları ile duygusal emek alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bundan dolayı öğretmenlerin duygusal zekâ düzeylerini arttırmaya yönelik hizmet içi eğitimler verilebilir. Ayrıca duygusal zekânın duygusal emek ile olan ilişkisinin daha kapsamlı olarak ortaya konabilmesi açısından farklı bölümler ve farklı örneklem grupları üzerinde daha fazla çalışma yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Austin E, Dore T, O'Donovan K (2008). Associations of personality and emotional intelligence with display rule perceptions and emotional labour. *Personality and Individual Differences*, 44(2008), 679–688
- Basım, H. N., & Beğenirbaş, M. (2012). Çalışma yaşamında duygusal emek: Bir ölçek uyarlama çalışması. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 77-90.
- Başaran, B. (2004). Effective learning and multiple intelligence theory: A review. *Aegean Education Magazine*, 5(1).
- Beedie, C.J., Terry, P.C., Lane, A.M. (2000). The profile of mood states and athletic performance: Two meta-analyses. *J. Appl. Sport Psychol*, 12, 49–68.
- Boncukçu, M., Esen, E. (2020). Duygusal Zekânın Duygusal Emek Davranışı ve Çalışanların Müşterilere Yönelik Davranışına Etkisi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17,1, 1-16.
- Brotheridge, C. M. (2006). *The Role of Emotional Intelligence and Other Individual Difference Variables in Predicting Emotional Labor Relative to Situational Demands*. *Psicothema*, 139-144.
- Dancey, C. P., & Reidy, J. (2007). *Statistics without maths for psychology*. Pearson education.
- Deniz M. Duygusal zekâ boyutları ile liderlik uygulamaları arasındaki ilişki: sağlık sektörü yöneticileri üzerine bir araştırma. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 2011; 7(2): 45-66.
- Diefendorff, J. M., Croyle, M. H., & Gosserand, R. H. (2005). The dimensionality and antecedents of emotional labor strategies. *Journal of Vocational Behavior*, 66, 339–357.
- Dorak, F., Vurgun, N., Uludağ, S.S., & Yıldız, L. (2012). Evaluation of trait anxiety and emotional intelligence levels of physical education and sport school special ability test participants according to different variables. *IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 3(8), 60-70.
- Grandey, A. (2003), “When The Show must go on: Surface Acting and Deep Acting as Determinants of Emotional Exhaustion and Peer-rated Service Delivery”, *Academy of Management Journal*, 46, 86-96.
- Güler H N, Marşap A (2019). Duygusal Zeka ve Duygusal Emek Etkileşimi Üzerine Bir Literatür İncelemesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 63-81.
- Hochschild, A. R. (1983). *The managed heart*. Berkeley.
- Johnson, H., Anne, M. ve Spector, P.E. (2007). “Service With A Smile: Do Emotional Intelligence, Gender And Autonomy Moderate The Emotional Labor Process?”, *Journal Of Occupational Health Psychology*, 12(4), 319-333.

- Karasar, N. (2014). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel.
- Kline, R. B. (2011). Methodology in the Social Sciences, Principles and practice of structural
- KOPP, A., JEKAUC, D. (2018). The Influence of Emotional Intelligence on Performance in Competitive Sports: A Meta-Analytical Investigation. *Sports*, 6(4), 175.
- Kruml, S. M., & Geddes, D. (2000). "Exploring The Dimensins Of Emotional Labor:The Heart Of Hoschschild's Work", *Management Communication Quarterly*, 14, 8-49.
- Lee J H, Ok C (2012). Reducing burnout and enhancing job satisfaction: Critical role of hotel employees' emotional intelligence and emotional labor. *International Journal of Hospitality Management*, 31(2012), 1101-1112
- Mikolajczak, M., Menil, C., Luminet, O. (2007). *Explaining the Protective Effect of Trait Emotional Intelligence Regarding Occupational Stress: Exploration of Emotional Labour Processes*. *Journal of Research in Personality*, 41(5), 1107-1117.
- Onay, M. (2011). "Çalışanın Sahip Olduğu Duygusal Zekasının ve Duygusal Emeğinin, Görev Performansı ve Bağlamsal Performans Üzerindeki Etkisi", *Ege Akademik Bakış*, 11(4), 587-600.
- Özdemir, K., Özkul, S.A. (2016). Duygusal Zeka Boyutları ile Liderlik Uygulamaları Arasındaki İlişki: Savunma Sanayi Sektöründe Beyaz Yaka Çalışanlar Üzerine Bir Araştırma. *The Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 21,4, 1449-1463.
- Prati, L. M. (2004). Emotional Intelligence as a Facilitator of the Emotional Labor Process. The Florida State University College of Business. Yayınlanmış Doktora Tezi, Florida
- Raman P., Sambasivan M. ve Kumar N. (2016). Counterproductive Work Behavior among Frontline Government Employees: Role of Personality, Emotional Intelligence, Affectivity, Emotional Labor, and Emotional Exhaustion, *Journal of Work and Organizational Psychology*, 32 (1): 25-37.
- Top E. Kalkavan, A. Acet, M. & Karakoç, B. (2015). Investigation of Learned Resourcefulness Level of Teachers According to Some Variables, *Anthropologist*, 19(2): 381-386 (2015)
- Tozoğlu, E. & Dursun, M. (2020). Spor Bilimlerinde Bilimsel Araştırma Süreci, Editör; Gökmen, Ö. Spor & Bilim, Efe Akademi Yayınevi. İstanbul. S.7-23.
- Ünsar, S.A., Dinçer, D. (2014). Duygusal Zekanın İşten Ayrılma Eğilimine Etkisi: Bir Alan Araştırması. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 4,7,55-66.
- Yıldız, M., Öntürk, Y., & Efek, E. (2020). The Investigation of Multiple Intelligence Modalities of University Students Receiving Sports Education. *Asian Journal of Education and Training*, 6(2), 246-255.
- Yıldız, M., Şenel, E., & Şahan, H. (2015). The relationship between prosocial and antisocial behaviors in sport, general self-efficacy and academic self-efficacy: Study in department of physical education and sport teacher education. *Journal of Human Sciences*, 12(2), 1273-1278.
- Wong CS, Law KS. The effects of leader and follower emotional intelligence on performance and attitude: An exploratory study. *The leadership quarterly*, 2002; 13(3): 243-274.
- Yıldız, M., Öntürk, Y., & Efek, E. (2020). The Investigation of Multiple Intelligence Modalities of University Students Receiving Sports Education. *Asian Journal of Education and Training*, 6(2), 246-255.
- Yılmaz, A., Tonga, Z., Esentürk, O.K., & İlhan, E.L.(2020). Examination of emotional labor levels and occupational burnout of physical education teachers, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 487-502.
- Yin H, Lee J, Zhang Z, Jin Y (2013). Exploring the relationship among teachers' emotional intelligence, emotional labor strategies and teaching satisfaction. *Teaching and Teacher Education*, 2013(35), 137- 145.

BÖLÜM 3

ZİHİNSEL VE GÖRSEL ANTRENMAN: BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA

Dr. Tuncay ÖCAL¹
Dr. İbrahim ŞAHİN²

GİRİŞ

Ülkemizde Spor Bilimleri Fakülteleri (SBF)-Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) çeşitli bölümleri için (Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon) her yıl belirledikleri öğrenci alım şartlarına göre yeterli düzeyde fiziksel ve zihinsel becerilere sahip öğrencileri belirlemek için özel yetenek sınavları planlamaktadır (Dorak, Vurgun, Uludağ ve Yıldız, 2012). Bu özel yetenek sınavlarına girecek adayların sınavlara hazırlık sürecinde günlük beslenme ve diyet rutinlerine dikkat etmesinin yanında fiziki kapasitelelerini geliştirici egzersiz programlarına daha fazla önem vermelerinin performanslarını etkileyebileceği söylenmektedir (Makaracı ve ark., 2020). Spor, küresel bir boyuta ve çok geniş bir endüstriye sahip bir konuma ulaştığı bilinmektedir. Daha önceleri insanların hayatta kalabilmek için yaptıkları sportif faaliyetler, daha sonra serbest zaman değerlendirmesi, sağlıklı yaşam ve eğlence gibi alanlarda da kendine yer edinmiştir. İnsanlar hem serbest zamanlarını değerlendirebilecekleri, hem de sağlıklarına katkıda bulunması amacıyla spor aktivitelerine önem vermiş ve oyunlar geliştirmiş oldukları bilinmektedir (Akgül ve Mutlu, 2021). Günümüzde spor ve performans, sporcunun aktivite sırasında göstermiş olduğu fizyolojik, biyomekanik ve psikolojik verim olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca; spor takımları, sporcuların sosyal iletişim ve etkileşimlerinin takım performansını etkilediği ortamlardır. Sporcuların takım arkadaşı, antrenör ya da yöneticilerinden elde edebileceğine inandığı ya da elde ettiği destek takımın performansını etkileyebilir. Üstün bir performans için sporcunun hem fizyolojik hem de psikolojik yetilerinin geliştirilmesi ve amaca uygun biçimde belirli bir düzeye yükseltilmesi gerekmektedir (Konter, 2003; Bayköse ve Kılıç, 2018; Erdoğan ve Gülşen, 2020). Fizyolojik ve psikolojik olarak sporcuların performans düzeylerini arttırmak amacıyla

¹ Aksaray Üniversitesi Aksaray Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü

² Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü

Antrenman programları dışında (kendi başına) görsel antrenman tekniği kullananları iki grup arasında karşılaştırılmış bireysel spor yapan sporcuların daha fazla kullandıkları yapılan hesaplama sonucu 0,019 olarak bulunmuş ve $p \leq 0,05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmüştür.

Çalışmamıza katılan sporcuların görsel antrenman, antrenman programları içinde yer almalı mıdır hakkında bilgileri sorulduğunda takım ve bireysel spor yapanların vermiş oldukları cevaplarda çoğunluğun bazen alınabilir olduğu görülmektedir. İki grubun karşılaştırıldığında sonuç 0,455 olarak hesaplanmış ve $p \leq 0,05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farkın oluşmadığı görülmüştür.

Suveren, Sevim ve Taborski (1999), 6-7 yaş erkek çocuklarla cimmastikte atlatma beygiri öne elle aşma becerisinin öğretiminde yaptıkları araştırmanın bulguların da video kamera ile yapılan eğitimin anlamlı etkisini vurgulamaktadırlar.

KAYNAKLAR

- Akgül, A ve Mutlu, T.O. (2021). Basketbol Klasman Hakemlerinin İletişim Becerilerinin Problem Çözme Süreçleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Sportmetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 19(3), 81-95
- Albayrak, AY., İmamoğlu, R., Can, İ., İmamoğlu, M. (2014). Analyzing short (100 meters) and mid-dele distance (800-1200 meters) running and coordination values according to sports branches of students who take entrance exams to sports high school. *International Journal of Science Culture and Sport*, Cilt 2, Sayı 2, 50-58.
- Altıntaş A., & Akalan C. (2008). Zihinsel Antrenman ve Yüksek Performans, *Sportmetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, 39-43.
- Altunhan, A. (2021). Tecar Terapi Yönteminin Sporcularda Yorgunluk ve Kas Hasarına Etkisi. Edt: Açıak, M. Efe Akademi Yayınları, İstanbul:2021.
- Bayer, R. *Futbolda Masaj*. Farklı Yönleri ile Futbol. Edt: Kurak, K., Büyükçelebi, H. Efe Akademi Yayınları, İstanbul:2020.
- Bingöl, E., & Yıldız, S. M. An Empirical Investigation of the Relationships between Motivation and Athlete Performance Mediated by Self-Talk: Evidence from Combat Sports. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 13-23.
- Botwina R., & Krawczynski M. (2003). Appilication of visulation in training of young football players, 11. European Congress of Sport Psychology.
- Doğan A. A., & Pirselimoglu E. T. (2003). Hentbol Temel Teknik Öğretiminde Video Kameralı Eğitim ile Sözel Eğitimin Karşılaştırılması, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 32-33.
- Dorak, F, Vurgun, N., Uludağ, S.S., & Yıldız, L. (2012). Evaluation of trait anxiety and emotional intelligence levels of physical education and sport school special ability test participants according to different variables. *IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 3(8), 60-70.
- Eken, Ö. (2021). The acute effect of different specific warm-up intensity on one repeat maximum squat performance on basketball players. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*, 25(5), 313-318.
- Eken, Ö., Özkol, M. Z., & Varol, S. R. (2020). Acute effects of different stretching and warm up protocols on some anaerobic motoric tests, flexibility and balance in junior male judokas. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*, 24(4), 169-174.
- Erdoğan, B. S. & Gülşen, D. B. A. (2020). Spor Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Sporcuların

- Zihinsel Antrenman Düzeylerinin Belirlenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi* , 3 (1) , 219-228 . DOI: 10.38021/asbid.753967
- Feltz D. L., & Landers D. M. (1983). The effects of mental practice on motor skill learning and performance: A meta-analysis. *Journal of Sport Psychology*, 5, 25-57.
- Fidan N. (1986). *Okullarda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Yelkenitepe Yayınları
- Gorgulu, R., Senel, E., Adilogulları, İ., & Yıldız, M. (2018). An adaptation study of measurement properties for the characteristics of resilience in sports team inventory. *Education Sciences*, 8(3), 139.
- Güvendi, B., Can, H.C., & Işım, A.T. (2020). Triatlon sporcularının zihinsel dayanıklılıklarının karar verme stilleri ile ilişkisinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 146-160.
- Güvendi, B., Güçlü, M. & Türksoy Işım, A. (2019). Psikolojik Performans Stratejileri Uygulamalarının Bazı Bağımsız Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 14(3), 1499-1512.
- Jeannerod M. (1994). The representing brain: Neural correlates of motor intention and imagery. *Behavior Brain Science*, 17, 187-245.
- Kartal, Z., Güvendi, B., Türksoy, A., & Altıncı, E.E. (2017). Takım Sporcularının İmgeleme Kullanımları İle Başarı Motivasyonları Arasındaki İlişki. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 41-53.
- Kaya, E., Sari, İ., Tolukan, E., & Gülle, M. (2014). Examination of trait anxiety levels of physical education and sports students (İbrahim Cecen University case). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 399-402.
- Kiliç T. ve Bayköse N. (2018). The Mediator Role Of Family Support In Relation Between Continuous Anxiety And Mental Toughness In Athletes. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2 (Special Issue):769-773.
- Konter E. (1999). Uygulamalı Spor Psikolojisinde Zihinsel Antrenman. *Nobel Yayın Dağıtım*, Ankara, 6-56.
- Konter E. (2003). Spor Psikolojisi Uygulamalarında Yanılgılar ve Gerçekler. *Dokuz Eylül Yayınları*, Ankara, 7-37.
- Kurtay, M ve Kılıç, T. (2021). Examining the mental Toughness levels of young football players. *Ambient Science*, 8 (Special Issue):24-29.
- Makaracı, Y., Güler, M., Kozak, M., Pamuk, Ö., & Soslu, R. Fiziksel Aktivite ve Bazal Metabolik Hız Değerleri Spor Bilimleri Özel Yetenek Sınavı Parkur Süresinde Ne Kadar Etkilidir?. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 282-292.
- Mutlu Ş., Demirhan G., & Şahin R. (2004). Hentbolda Sıçrayarak Atış Tekniğinin Öğretiminde Görsel Dönüt ve Materyal Kullanımının Erişmeye Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 26 : 100-106
- Olsson C. J., Jonsson B., & Nyberg L. (2008). Internal imagery training in active high jumpers. *Scandinavian Journal of Psychology*, 49, 133-140.
- Öntürk, Y. (2020). *Sporcularda Stres Tetikleyiciler ve Performans* 6. Bölüm, 123-166: *Sportif Performansın Belirleyicileri*, Ed. Ender Şenel. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Özdal M., Akcan F., Abakay U., & Dağlıoğlu Ö. (2013). Video Destekli Zihinsel Antrenman Programının Futbolda Şut Becerisi Üzerine Etkisi, *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, sayı 2.
- Smith D., & Wright C. J. (2008). Imagery and sport performance, In A. Lane, Topics in Applied Psychology: Sport and Exercise Psychology, Hodder Education, London.
- Sosovec L. G. (2004). *Internal visual imagery and its effect on penalty kicks in soccer*, Master Thesis, South Dakota State University.
- Stewart S. M. (2006). *The Effects of Mental Imagery, Video Modeling, and Physical Practise on Rate of Acquisition of a New Figure Skating Skill*. Master of Arts, Faculty of Physical Education and Recreation, University of Alberta, Edmonton, Alberta.
- Suveren S., Sevim Y., & Taborski F. (1999). 6-7 yaş erkek çocuklarda beceri öğreniminde sözel eğitim ve video kamera ile eğitim yöntemlerinin karşılaştırılması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri*

Dergisi, IV(2): 31-42.

- Syer J., & Connolly C. (1998). *Sporcular İçin Zihinsel Antrenman Rehberi*. (FV Erkan Cev.) Ankara: Bağırhan Yayınevi. s. 9-11.
- Syer J., & Connolly C. (1998). *Sporcular İçin Zihinsel Antrenman Rehberi*, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- Şahin, İ., & Yaraş, A. (2021). *Spor, egzersiz ve stres*. Spor Bilimleri Alanında Akademik Araştırma ve Derlemeler, Ed. Yavuz Öntürk. Ankara: Duvar Yayınları.
- Şahin, Y. & Kaya, E. (2021). Türkiye ve Portekiz Kadın Futbol Liglerinde Mücadele Eden Sporcuların İçsel ve Dışsal Motivasyon Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 145-154. DOI: 10.38021/asbid.907722
- Şenel, E., Yıldız, M., & Ulaş, M. (2018). Takıma İlişkin Elde Edilebilir Sosyal Destek Ölçeği: Türkçe Uyarlaması, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 21-36.
- Tavacıoğlu L. (1999). *Spor Psikolojisi*, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 14-16.
- Wakefield C.J., & Smith D. (2009). Impact of differing frequencies of PETTLEP imagery on netball shooting performance. *Journal of Imagery Research in Sport and Physical Activity*, 4(1):1-12.
- Yanar, N. & Karakoç, B. (2021). Güncel bir bakış ile Squash, *Sportif Bakış; Spor Bilimleri Dergisi*, 98-111, 2021.

BÖLÜM 4

SPORDA DİKKAT

Ender Ali Uluç¹

DİKKAT

Bireyin ilgili uyarımları seçerek konstre olabilme yeteneği ifade eden dikkat kavramı, kişinin odağını çeşitli görevlere dağıtabilme yeteneğini ifade etmektedir. Bireyin ilgili uyarımları konumlandırmasını ve o uyarıma yanıt vermesine olanak tanıyan bilişsel süreç “Dikkat” olarak tanımlanabilir. Karaca (2021)’e göre bilincin odaklanması ve yönlendirilmesi olarak bilenen dikkat, farklı nörofizyolojik sistemlerde yürütülen karmaşık bir süreçtir. İnsan dikkati uyanıklık, seçicilik ve işleme kapasitesi olarak incelenen üç bileşene ayrılabilir. (Posner ve Boies, 1971). Karaca (2021)’e göre, beynin dikkat sistemi, belirli girdiler üzerinde işlemler gerçekleştiren veri işleme sistemlerinden anatomik olarak ayrılmaktadır. Bu anlamda dikkat sistemi diğer duyuşsal ve motor sistemler gibidir. Dikkat anatomik alanlardan oluşan bir ağ tarafından yürütülmektedir. Dikkatle ilgili alanlar farklı işlevleri yerine getirir ve bilişsel terimlerle belirtilebilir.

Dikkati Ölçen Test Bataryaları; Dikkati ölçmek için geliştirilmiş test bataryaları şunlardır:

D2 DİKKAT TESTİ

d2 dikkat testinin amacı, organizmanın görsel tarama yeteneğini ve sürekli dikkat yeteneğini değerlendirmektir. Bu testte organizmanın, konsantrasyon yapısı, performans yönelimi, sürekli ve belirli bir uyarımlı seçmek amacıyla kullanılmaktadır (Brickenkamp ve Zillmer, 1998).

İşaretleme Testi (İT)

Sürekli dikkat testidir (Akın, 2016) organizmanın görsel tarama, tepki hızı ve aceleci davranma tepkilerin önlenmesi ya da durdurulması gibi davranışları ölçmektedir (Lezak, 1995).

Wisconsin Kart Eşleme Testi (WKET)

Soyut düşünme, kavramsallaştırma, kritik motor özelliklerin ayırt edilmesi ve dikkat gibi özelliklerle ilişkilidir (Heaton ve diğerleri, 1993).

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ayvacı Meslek Yüksekokulu

diğerleri, 2015). Çocuklarda fiziksel aktivitenin sonuçlarına bakıldığında bilişsel işlevlerin geliştiği gözlenir. Bu bilişsel işlev yaşam boyu başarı için vazgeçilmezdir ve başarılı öğrenme için ön koşuldur (Chang, Labban, Gapin ve Etnier, 2012; Diamond, 2013). Temeldeki birkaç mekanizma fiziksel aktivite ve sporun bilişsel işlevler üzerindeki etkilerini açıklayabilir. İlk olarak fiziksel bir aktivitenin ardından hemen çocuğun fizyolojik uyarılma seviyesini yükselttiği düşünülür ve bu da artan dikkat seviyesi ile bilişsel performansı kolaylaştırır (Tomprowski, 2003; Audiffren, 2009). Psiko-fizyolojik açıdan fiziksel aktivite, bilişsel süreçleri geliştirdiği düşünülen nörotransmitterlerin (örn. Epinefrin, dopamin, beyin kaynaklı nörotrofik faktörler) artışını tetikler (Roig, Nordbrandt, Geertsens, Nielsen, 2013; Dishman ve diğerleri, 2006). İkinci olarak kardiyovasküler uygunluk hipotezine göre sürekli yapılan fiziksel aktivite bilişsel performansı ve aerobik uygunluğu artırır (Etnier, 1997).

KAYNAKLAR

- Akın, S. (2016) *Basketbolcularda Odaklanmış Dikkat Becerilerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Anderson, W. L. (1989). "Attention, Task and Time" *The Effective Teacher: Study Guides and Readings*, Edited by L. W. Anderson, New York: McGraw-Hill Book Company.
- Araujo, M. B. ve Guisan, A. (2006). Five (or so) challenges for species distribution modelling. *Journal of biogeography*, 33(10), 1677-1688.
- Asan, R. (2011). *Sekiz Haftalık Masa Tenisi Egzersizinin 9-13 Yaş Arası Çocuklarda Dikkat Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Audiffren, M. (2009). Acute exercise and psychological functions: A cognitive-energetic approach. In T. Morris, P. Tomporowski, & M. Audiffren (Eds.), *Exercise and cognitive function* (pp. 3-39). Wiley-Blackwell.
- Avanoğlu, A. E., Karakaya, F. ve Hazar, S. (2020). Fiziksel Aktivite Düzeyi İle Dikkat Seviyesi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 10-16.
- Barkley, R. A. (1990). *Attention-deficit hyperactivity disorder: A handbook for diagnosis and treatment*. Guilford Press.
- Barkley, R. A. (1998). *Attention-Deficit Hyperactivity Disorder: A Handbook for Treatment and Diagnosis*. New York and London: Guilford Press.
- Bayrakdaroğlu, S., Can, İ. (2021). Direnç antrenmanlarında egzersiz seçimi. In Diedhiou, AB (Eds.) *Antrenman yöntemleri* (5-32). Efe Akademi Yayınları.
- Bayrakdaroğlu, S., ve Tekin, A. (2020). The Effect of Defense Sports on the Treatment of Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder in Children. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9(8), 47-54.
- Bherer, L., Erickson, K. I. ve Liu-Ambrose, T. (2013). A review of the effects of physical activity and exercise on cognitive and brain functions in older adults. *Journal of aging research*.
- Bogacz, R. (2007). Optimal decision-making theories: linking neurobiology with behaviour. *Trends in cognitive sciences*, 11(3), 118-125.
- Boutcher SH. (1992). Attention and athletic performance: an integrated approach. In: Thelma S. Horn (Ed.), *Advances in Sport Psychology*, Champaign, IL: Human Kinetics Publishers, p.251-263.
- Brickenkamp. R. ve Zillmer, E.A. (1998). *D2 Test of Attention*. Göttingen, Germany: Hogrefe ve

Hube.

- Canlı, M. (2021). *Sporcu Çocuklarda Fiziksel Uygunluk ile Dikkat Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Kırşehir.
- Cengiz, R. & Satılmış, S. E. (2020). Kredi ve yurtlar genel müdürlüğüne bağlı yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin serbest zaman okuryazarlıklarının incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 446-456.
- Chang, Y. K., Labban, J. D., Gapin, J. I. ve Etnier J.L. The effects of acute exercise on cognitive performance: a meta-analysis. *Brain research*. 2012; 1453:87-101.
- Chomitz, V.R., Slining, M. M., McGowan, R.J., Mitchell, S. E., Dawson, G. F. ve Hacker K. A. (2009). Is there a relationship between physical fitness and academic achievement? Positive results from public school children in the northeastern United States. *Journal of School Health*. 79(1):30-7.
- Çağlar, E. ve Koruç, Z. (2006). Dikkat Testinin Sporcularda Güvenirliği ve Geçerliliği, *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences*, 17 (2), 58-80.
- Çelik, A. ve Şahin, M. (2013). Spor ve Çocuk Gelişimi. *International Journal of Social Science*, 6(1), 467-478.
- Çobanoğlu Y. (1992). “Çocuk Eğitiminde Spor Olgusunun Tarihsel Gelişimi”, *Eğitim Bilimleri Dergisi, Buca Eğitim Fakültesi Yayınları*, İzmir, 1, 10-11.
- Das J. P., Parrila R. K. ve Papadopoulos T. C. (2000). *Cognitive education and reading disability*.
- Demir, K. (1998). *Öğrenime Hazır Oluşluğun İlkokulda Türkçe ve Matematik Derslerindeki Başarı İle İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Dishman, R. K., Berthoud, H. R., Booth, F. W., Cotman, C. W., Edgerton, V. R., Fleshner, M. R., (2006). Neurobiology of Exercise. *Obesity*. 14(3):345-56.
- Dodds, P., Griffin, L. L. ve Placek, J. H. (2001). A selected review of the literature on development of learners' domain-specific knowledge. *Journal of teaching in physical education*, 20(4), 301-313.
- Doğutepe D. E. ve Karakaş, S. (2008). Nöropsikolojik Dikkat Testleri Arasındaki İlişkilerin Model-lenmesi. *Klinik Psikofarmakoloji Bulteni*, 18(1).
- Dorak, R.F., Yıldız, L., Sortullu, C. (2013). The effects of 8 weeks sporting activities on academic self confidence academic success attention and some physical fitness parameters in children 9 10 years of age. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 14(a), 53-58.
- Duman, O. P. (2016). *Sekiz İstasyonlu Dairesel Antrenman Programının, 10-12 Yaş Arası Çocukların Bourdon Dikkat Testi Sonuçları Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Mersin.
- Ekinci, N. E., Karaali, E., Parçalı, B., Süner, A., & Satılmış, S. E. (2021). COVID-19 pandemic, loneliness and digital game addiction. *Pakistan Journal of Medical & Health Sciences*, 15(7), 2175-2179.
- Erden, H. İ. (2017). İlköğretim Öğrencilerinde Ebevyenler Tarafından Algılanan Kişilik Özellikleri ile Dikkat Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı.
- Ergin, T. (2005). Hiperaktif ve Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Bilişsel Davranış Örüntüsü. *Sapiens Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Dergisi*. Sayı:4.
- Etnier, J. L., Salazar, W., Landers, D. M., Petruzzello, S. J., Han, M. ve Nowell, P. (1997). The Influence of Physical Fitness and Exercise Upon Cognitive Functioning: A meta-analysis. *Journal of sport and Exercise Psychology*. 19(3):249-77.
- Ettrich, C. (1998). *Konzentrations-trainings- program für kinder*. Gottingen: Vandenhoeck and Rubrecht.
- Gomez-Pinilla F. ve Hillman C. (2013). The influence of exercise on cognitive abilities. *Comprehensive Physiology*. 3(1):403-28. 104.
- Göktepe, M., Akalın, C. ve Göktepe M. (2016). Kayak Sporunu Yapan Çocukların Dikkat Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*. 4(3):728-9.
- Güven, Ş. (2014). *Duyusal Zekâ ve Kişilik Özelliklerinin Elit Atletlerde Dikkat ve Performans Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

İzmir.

- Güvendi, B., Güçlü, M. ve Türksoy Işım, A. (2019). Psikolojik Performans Stratejileri Uygulamalarının Bazı Bağımsız Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 14(3), 1499-1512.
- Heaton. R.K., Chelune, G.J., Talley, J.L., Kay, G.G. ve Curtis, G. (1993). Wisconsin Card Sorting Test (WCST). Manual revised and expanded. Odessa: Psychological Assessment Resources Inc.
- Jones, T. ve Van Sluis, A. (2009). National Standards, Local Delivery: Police Reform in England and Wales1. *German Policy Studies*. 5(2):117.
- Karaca, H. M. (2021). *Yaşa Bağlı Dinlenme Dikkatinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karakaş, S., Irak, M., Kurt, M. ve Erzengin Ö.U. (1999). Wisconsin Kart Eşleme Testi ve Stroop Testi TBAG Formu: Ölçülen özellikler açısından karşılaştırmalı analiz. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi*, 7: 179-192.
- Karakaş, S., Soysal, A. Ş. ve Erdoğan E. B. (2008). *Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunda nöropsikolojik yaklaşım* (Bölüm 23). S. Karakaş (Ed.), Kognitif Nörobilimler. Ankara: MN Medikal & Nobel.
- Karakulaklı, H. (2017). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Dikkat Kontrol Düzeylerinin Spor Ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bayburt İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı.
- Kaymak, S. (2003). *Dikkat Toplama Eğitimi Programının İlköğretim 2. Ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Dikkat Toplama Becerilerinin Geliştirilmesine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Khan, N. A., Raine, L.B., Drollette, E. S., Scudder, M. R., Kramer, A. F. ve Hillman, C.H. (2015). Dietary fiber is positively associated with cognitive control among prepubertal children. *The Journal of nutrition*. 145(1):143-9.
- Kılıç, T., & Çimen, P. N. (2018). Examining The Attitudes of The Secondary School and High School Students Towards Physical Education and Sports Lesson. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Kramer, S. H. A. F. (1998). Further evidence for the division of attention among non-contiguous locations. *Visual cognition*, 5(1-2), 217-256.
- Levine, M. (2002). *A Mind At A Time, Her Çocuk Başarabilir, Okul Çağında Zihinsel Gelişim ve Öğrenme Farklılıkları*. (Z. Babayigit, Çev.) İstanbul.
- Levine, M. D. (1998). *Developmental Variation and Learning Disorders. Second Edition*. Cambridge, MA: Educators Publishing Services, Inc.
- Levine, M.D. (1990). *Keeping A Head In School: A Student's Book About Learning Abilities and Learning Disorders*. Cambridge, MA: Educators Publishing Service, Inc.
- Lezak M. (1995). *Neuro psychological Assessment*, Oxford University Press, USA.
- Memmert D. (2009). Pay attention! A review of visual attentional expertise in sport. *International Review of Sport and Exercise Psychology*. 2(2):119-38.
- Memmert, D. ve Furley P. (2007). I spy with my little eye! Breadth of attention, inattention blindness, and tactical decision making in team sports. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 29(3):365-8.
- Memmert, D., Simons, D. J. ve Grimme T. (2009). The relationship between visual attention and expertise in sports. *Psychology of Sport and Exercise*. 10(1):146-51.
- Nideffer, R. M (1976). *İç Sporcu*. New York: Thomas Crowell.
- Orhan, İ. (2020) Ortaokul Öğrencilerinin Dikkat Becerilerinin Sporculuk ve Sınıf Düzeylerine Göre İncelenmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*, 3(1), 22-28.
- Özerkan, K.N. (2004). *Spor Psikolojisine Giriş*. 2.Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.
- Papadopoulos T. C., Parrila R. K. ve Kirby J. R. (Ed.) (2015). *Cognition, intelligence, and achievement: A tribute to J. P. Das*. San Diego, CA: Academic
- Papadopoulos, T. C. (2001). Phonological and cognitive correlates of word-reading acquisition under two different instructional approaches. *European Journal of Psychology of Education*, 16, 549-567.

- Pashler, H. E (Ed.). (1998). *Dikkat*. Psychology Press.
- Polat, Ö. (2010). *Okul Öncesi Eğitim Programlarında İlköğretime Hazırlık*. (Editör: Ayla Oktay). İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları. Ankara.
- Posner M. I ve Petersen SE (1990) The attention system of the human brain. *Annu Rev Neurosci*, 13: 25-42
- Posner, M. I. ve Boies S. J. (1971). Components of attention. *Psychological review*. 78(5):391.
- Roig, M., Nordbrandt, S., Geertsen, S. S. ve Nielsen, J. B. (2013). The effects of cardiovascular exercise on human memory: a review with meta-analysis. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*. 37(8):1645-66.
- Sever, M.O. (2020). Temek Fiziksel Uygunluk (Bölüm 14). G. Özgen ve M.D. Dindar (Ed.), Spor Bilimlerinde Multidisipliner Araştırmalar 2. İstanbul:Efe Akademi.
- Singer, R.N., Cauraugh, J.H., Tennant, L.K., Murphey, M., Chen, D. ve Lidor, R., (1991). Attention and distractors: Considerations for enhancing sport performances. *Int J Sport Psychol*, 22, 95-114.
- Starkes, J. L. and Ericsson, K. A. (2003). *Expert performance in sports: Advances in research on sport expertise*. Human Kinetics.
- Tavacıoğlu L. (1999). *Spor Psikolojisi Bilişsel Değerlendirmeler*. Ankara.
- Tomporowski, P. D. (2003). Effects of Acute Bouts of Exercise on Cognition. *Acta psychologica*. 112(3):297-324.
- Tomporowski, P. D., Lambourne, K. ve Okumura M. S. (2011). Physical activity interventions and children's mental function: an introduction and overview. *Preventive medicine*. 2011;52: S3-S9. 102.
- Treisman, A. M. (1964). Selective Attention in Man. *British medical bulletin*, 20(1), 12-16.
- Trudeau, F. ve Shephard R. J. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*. 5(1):10.
- Turan, F. ve İpek Y. A. (2016). *Çocuk gelişimi-I*. Ankara.
- Ulusoy, A. (2002). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara.
- Ülgen, G. (1997). *Eğitim Psikolojisi*, İstanbul.
- Ün, D. (2020) PASS Teorisi Üzerine Genel Bir Literatür Taraması. *İZÜ Eğitim Dergisi*, 2(3), 84-100.
- Voss, M. W., Nagamatsu, L.S., Liu-Ambrose, T. ve Kramer A. F. (2011). Exercise, brain, and cognition across the life span. *Journal of applied physiology*. 2011;111(5):1505-13.
- Wang, X., Georgiou, G. ve Das, J. P. (2012). Examining the effects of PASS cognitive processes on Chinese reading accuracy and fluency. *Learning and Individual Differences*, 22, 139-143.
- Williams, A.M, Davids, K. ve Williams, J. G. P. (1996). *Visual perception and action in sport*. Taylor & Francis.
- Yılmaz, H. ve Sünbül, A.M. (2003). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, Ankara: Mikro yayınları.

BÖLÜM 5

SPORTİF BAŞARININ ÖNEMLİ BİR YORDAYICISI: ÖZYETERLİK

Mesut Süleymanoğulları¹

GİRİŞ

Psikososyal çalışmaların gerçekleştirildiği eğitim, sağlık ve spor gibi birçok bilim dalında ele alınan özyeterlik (self efficacy) kavramı (Duran, Çiçekoğlu ve Kaya, 2020), sosyal öğrenme kuramı ve öz yarar teorisi konusunda gerçekleştirdiği çalışmalarlarıyla tanınan Bandura tarafından sosyal-bilişsel kuram çerçevesinde literatüre kazandırılmıştır (Burger, 2006).

Bandura, spor alanındaki atletik görevler de dahil olmak üzere, sporcuların, takımların ve organizasyon liderlerinin yetenek ve başarılarındaki farklılıklar için bilişsel bir açıklama aracı olarak özyeterlilik teorisini önermiştir (Bandura, 2000) Kuramcıya göre özyeterlik inançları, belirli bir amaca ulaşmak için insanların motivasyon düzeylerinin temel belirleyicisidir. Feltz ve Weiss (1982) bu kapsamda sporda özyeterlilik kavramını ortaya koymuş ve öz yeterliliğin sporda başarıya aracılık eden en etkili psikolojik yapılardan biri olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca; beden eğitimi ve spor öğretmenleri özgüven gerektiren etkinlikleri öğrettikleri için diğer branşlara göre daha yüksek öz-yeterlik inançlarına sahip olmalıdır. Bu nedenlerle, bu iki sosyal kavram arasındaki ilişkilerin incelenmesi önemlidir (Yıldız ve ark., 2015).

Birçok farklı bileşen, sporcunun performansı üzerinde bir etkiye sahiptir (Kaya ve Sarı, 2016). Bunlardan biri de özyeterlik inancıdır. Feltz, Short ve Sullivan'a göre (2008) göre sporda özyeterlik, farklı koşullarda sporcuların görev ve motor becerileri gerçekleştirmeye ilişkin inançlarını etkilemektedir. Sporda öz yeterlik, iyileştirici yeterlik, kolektif yeterlik, rekabetçi yeterlik, baş etme yeterliği, öğrenme yeterliği ve performans etkinliği, hazırlık etkinliği, öz düzenleme etkinliği ve motor beceri etkinliğini hakkındaki inançların bir kombinasyonudur. Bu özellikleri ile sporda özyeterlik, hedef belirleme, sportif öğrenme, bireysel ve toplu performans ulaşmada güçlü bir belirleyicidir (Feltz vd., 2008).

Sporda öz yeterlik inançları hedef davranışın başarı düzeyini etkiler. Özellikle, Sporcuların performanslarının ve kulüplerine bağlılıklarının artırılması için

¹ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü

lemelerini ve doğrudan ya da dolaylı bir şekilde yaşantılarını etkilemiş olur (Savi Çakar, 2017). Özyeterlik algısı düşük olan bireyler bu seçimleri yaparken kararsızlık yaşar ve bu da kişinin yaşam kalitesini düşürür. Özyeterlik algısı yüksek bireyler ise seçimlerini net bir şekilde yapar çevresini düzenleme aşamalarında tercih yaparken zorlanmazlar (Bandura, 2012).

SONUÇ

Spor; bedensel ve fiziksel sınırların bir yaşantısı olup insanların kendine inancı, kendini ifade ediş biçimidir. Hareketlerin şekli, yoğunluğu, kuvveti, haz ve performansla ilgili oluşu açısından spor, davranış alanlarında ve kişiliklerde farklı niteliklere ve standartlara ulaşabilir (Albayrak ve Bayrakdaroğlu, 2018). Sporda başarıyı getiren en önemli psikolojik unsurlardan biri de özyeterlik inancıdır (Barker, Jones ve Greenlees, 2013). Spor bilimi bağlamında özyeterlik, bir müsabaka veya yarış esnasında sporcunun sahip olduğu yetenekleri en iyi şekilde kullanabilmesini, duygularını yönetebilmesini ve rakibin performansının üzerinde bir performans sergileyebilmesini sağlayan önemli bir etkidir (Feltz vd., 2008). Rekabet ortamının ve kazanma arzusunun oldukça yoğun olarak hissedildiği sportif mücadelelerde (Tiryaki ve Gödelek, 1997) sporcular üzerinde oluşan baskı beraberinde kaygı, stres ve duygu durum bozuklukları gibi yıpratıcı etmenlerin oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Bu zorluklara, yüksek beklentilere, engellere ve değişken koşullara rağmen sporcuların özyeterlik inançları sportif başarının elde edilmesinde anahtar bir rol üstlenir (Vealey, 1986).

Bir etkinliği gerçekleştirmek için kullanılan beceri ve sahip olunan yeterlik, harcanacak olan eforun miktarını, uygulanan direnci ve nihai sonucu belirler. Ortaya konan performansın düzeyi de bir döngü içerisinde sonraki yeterlik yargılarını meydana getirir (Vealey, 1986). Bireyin belli bir performans sergileyebilmesi için ihtiyaç duyulan etkinlikleri organize ederek başarılı bir şekilde gerçekleştirebilme kapasitesine olan inanç, özyeterliği ifade eder (Bandura, 2012). Özyeterlik, iyi bir performans için gereken çaba ve ısrarı tedarik eder. Elde edilen başarılı sonuçlar ise sonraki görevlerde bireyin özyeterliği için bir öngörü oluşturur (Woolfolk-Hoy ve Davis, 2005). Özyeterliğin kaynaklarından biri olan öngörü kapasitesi sayesinde de bireyi başarıya götüren etmenler ve sonraki başarı adımları hakkında bir fikre sahip olunur (Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy, 2007).

Sonuç olarak, sporda özyeterlik, sporla ilgili farklı performans görevlerini başarıyla yerine getirebilecek bireysel yeteneklere olan inancı temsil eder ve aynı zamanda sporcuların sonraki başarılı performanslarının önemli bir yordayıcısıdır (Myers vd., 2008; Feltz vd., 2008; Feltz ve Lirgg, 2001).

KAYNAKLAR

- Akkoyunlu, B., Kurbanoglu, S. (2004). Öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inancı üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (27)
- Albayrak, A.Y., Bayrakdaroglu, Y. (2018). Assessment of Socialization and Sports-Socialization Processes of University Students Studying in Different Sports Branches. *International Journal of Educational Methodology*, 4 (2), 95 - 100. doi: 10.12973/ijem.4.2.95
- Aldemir, A. (2017). *Eğitim bilimleri gelişim psikolojisi-öğrenme psikolojisi*. Ankara: Benim Hocam Yayıncılık.
- Altun, S., Çolak, E. (2011). Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları. S. Fer (Ed.), *Öğrenme kuramları içinde* (ss. 18-64). Ankara: Anı.
- Anderson, S. L., Betz, N. E. (2001). Sources of social self-efficacy expectations: Their measurement and relation to career development. *Journal of Vocational Behavior*, 58(1), 98-117.
- Angela F.Y., Evita L.S. (2010). Relations between Commitment to a Treatment Orientation and Self-efficacy among Teachers Working with Children with Autism. *International Journal of Early Childhood Special Education (INT- JECSE)*, 2(3),180-192.
- Artino, A.R. (2012). Academic self-efficacy: from educational theory to instructional practice. *Perspectives on Medical Education*, 1(2), 76-85.
- Bandura, A. (1999). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Asian Journal of Social Psychology*, 2(1), 21-41.
- Bandura, A. (2000). Cultivate self efficacy for personal and organizational effectiveness. E. Locke (Ed.) In, *Handbook of Principles of Organization Behavior* (pp. 120-135). Oxford: Blackwell.
- Bandura, A. (2012). On the functional properties of perceived self-efficacy revisited. *Journal of Management*. 38(1); 9-44
- Barker J.B., Jones, M.V. & Greenlees, I. (2013). Using Hypnosis to enhance self-efficacy in sport performers. *Journal Of Clinical Sport Psychology*, 7, 228-247
- Barlow, J., Wright, C. & Cullen, L. (2002). A job-seeking self-efficacy scale for people with physical disabilities: Preliminary development and psychometric testing. *British Journal of Guidance & Counseling*, 30(1), 37- 53.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Canpolat, A. M., Yıldız, L., & Dorak, R. F. (2016). Relationship between healthy lifestyle behaviors, self-esteem and perceived social support in individuals who engage in physical activity. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 7(2), 40-50.
- Dorak, R. F., Yıldız, L., & Sortullu, C. (2012). The effects of eight weeks of sports activities on self sufficiency social skills and some physical fitness parameters in children 9-10 years of age. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 47, 1286-1291.
- Driscoll, M. P. (2000). *Psychology of learning for instruction*. Boston: Allyn And Bacon.
- Duran, S., Çiçekoğlu, P., & Kaya, E. (2020). Relationship between orthorexia nervosa, muscle dysmorphic disorder (bigorexia), and self-confidence levels in male students. *Perspectives in psychiatric care*. 56(4):878-884.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35).
- Feltz D.L., Short S.E. & Sullivan P.J. (2008). *Self-efficacy in sport: Research and strategies for working with athletes, teams, and coaches*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Feltz, D.L., Lirgg, C.D. (2001). Self-Efficacy beliefs of athletes, teams, and coaches, In R. N. Singer, H. A. Hausenblas, C. Janelle (Eds.), *Handbook of Sport Psychology*, 2nd ed, (pp. 340-361). New York: John Wiley & Sons.
- Feltz, DL., Weiss MR. (1982). Developing self-efficacy through sport. *J Phys Educ Recr Dance*. 53(3), 24-36. <https://doi.org/10.1080/07303084.1981.1019341>
- Güler, M., Kozak, M., Certel, Z., & Yanar, N. (2021). Inactivity and stress brought about by the covid-19 pandemic: What is the situation with university students?. *IJERI: International Journal of Educational Research and Innovation*, (16), 200-222.

- Gültekin, M. (2012). Sosyal bilişsel öğrenme kuramı. B. Oral (Ed.), *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları* (2. Basım) içinde (ss. 101-138). Ankara: Pegem.
- Güvendi, B., & Demir, G. T. (2019). *Sporda Öz Yeterlik ve Kaygı, Spor Bilimleri Alanında Yeni Ufuklar*, 3. Bölüm 39-53. Ed. Serkan Düz, Kemal KURAK, Oktay KIZAR. Ankara: Gece Kitabevi
- Haslam, D. M., Pakenham, K. I. & Smith, A. (2006). Social support and postpartum depressive symptomatology, the mediating role of maternal self-efficacy, *Infant Mental Health Journal*, 27(3), 276-291
- Işıksal, M., Aşkar, P. (2003). İlköğretim öğrencileri için matematik ve bilgisayar öz-yeterlik algısı ölçekleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25)
- Karayol, M., Yavuz Eroğlu S. (2020). Gençlik ve spor il müdürlüğü bünyesinde çalışanların kişilik özellikleri ve saldırganlık tutumlarının incelenmesi. *Social Mentality and Research Thinkers Journals*. 28, 190-196. doi: 10.31576/smryj.425.
- Kaya, E., & Sarı, İ. (2014). Lise öğrencilerinde temel psikolojik ihtiyaçların tatmininin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 9(44):940-944.
- Kaya, E., Sarı, İ., Tolukan, E., & Gülle, M. (2014). Examination of trait anxiety levels of physical education and sports students (Ibrahim Cecen University case). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 399-402.
- Kumar, R., Lal, R. (2006). The role of self-efficacy and gender difference among the adolescents. *Journal of The Indian Academy of Applied Psychology*, 32(3), 249-254.
- Llewellyn, DJ., Sanchez, X., Asghar, A., & Jones G. (2008). Self-efficacy, risk taking and performance in rock climbing. *Personality and Individual Differences*, 45(1), 75-81. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.03.001>
- Luszczynska, A., Scholz, U. & Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale, multicultural validation studies, *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457
- Maddux, J. E. (2009). Self-efficacy. In S.J. Lopez (Ed.), *The encyclopedia of positive psychology* (pp. 874-880). West Sussex, United Kingdom: Wiley-Blackwell.
- Mayall, H. J. (2008). Differences in gender based technology self-efficacy across academic levels. *International Journal of Instructional Media*. 35(2), 145-156.
- Myers, N. D., Feltz, D. L., Chase, M. A., Reckase, M. D. & Hancock, G. R. (2008). The coaching efficacy scale II- High school teams. *Educational and Psychological Measurement*, 68(6), 1059-1076. <https://doi.org/10.1177/0013164408318773>
- Ogelman, H. G. (2016). Okul Öncesi Dönemde Sosyal Gelişim. (Ed. Eda Kargı). *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim içinde* (ss. 47-82). Ankara: Pegem Akedemi Yayıncılık.
- Ozkan, H., Dalli, M., Bingol, E., Metin, S. C., & Yarali, D. (2014). Examining the relationship between the communication skills and self-efficacy levels of physical education teacher candidates. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 440-445.
- Pajares, F. (2005). *Self-efficacy during childhood and adolescence*. F. P. (Ed.), *Self-Efficacy Beliefs of Adolescents* (pp. 339-367). Greenwich: CT: Information Age Publishing.
- Pajares, F., Schunk, D. H. (2001). Self-beliefs and school success: Self-efficacy, self-concept, and school achievement. In R. J. Riding & S. G. Rayner (Eds.), *Self perception* (pp. 239-265). Ablex Publishing.
- Resnick, B., Jenkins, LS. (2000). Testing the reliability and validity of the self-efficacy for exercise scale. *NursingRes*. 49(3),154-159. <https://doi.org/10.1097/0000199-00005000-00007>
- Sahranç, Ü. (2013). Bir durumluk akış modeli: Stres kontrolü, genel öz-yeterlik, durumluk kaygı, yaşam doyumu ve akış ilişkileri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (16), 122-144
- Savi Çakar, F. (2017). Psikolojik danışmada yetkinlik / yeterlilik. F. E. İkiz (Ed.), *Meslek etiği ve yasal konular içinde* (ss. 157-173). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Scholz, U., Doña, B. G., Sud, S. & Schwarzer, R. (2002). Is general self-efficacy a universal construct? Psychometric findings from 25 countries. *European Journal of Psychological Assessment*, 18(3), 242-251. doi:10.1027/1015-5759.18.3.242
- Senemoğlu, N. (2003). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Tiryaki, Ş., Gödelek, E. (1997). *Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Türk Sporcuları İçin Uyar-*

- lama Çalışması*. I. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildirileri, Bağırğan Yayınevi.
- Tschannen-Moran, M., Woolfolk Hoy, A. (2007). The differential antecedents of self-efficacy beliefs of novice and experienced teachers. *Teaching and teacher Education*, 23(1), 944-956.
- Türksoy, A., Güvendi, B., Keskin, N. & Şahin, M. (2016). Milli Güreşçilerde DuygusalZekâ, Öz-Yeterlik Ve Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *SOBİDER:Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(9), 530-543.
- Uzel, N., Adıgüzel, M., Yılmaz, M. & Gül, A. (2019). Öğretmen adaylarının çevre eğitimi özyeterlik algılarına farklı değişkenlerin etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21 (3), 93-107. doi: 10.17556/erziefd.475408
- Vealey, R. S. (1986). Conceptualization of sport-confidence and competitive orientation: Preliminary investigation and instrument development. *Journal of Sport Psychology*, 8(3), 221-246.
- Woolfolk Hoy, A., Davis, H. (2005). Teachers' sense of efficacy and its influence on the achievement of adolescents. In Urdan, T. & Pajores, F. (Eds). *Self efficacy belief of Adolescents*, (pp. 117-137), Information Age Publishing.
- Yalnız, A. (2014). Akademik öz yeterlik: olumlu ve olumsuz duygulanımın yordayıcı rolü. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 3(2), 95-101.
- Yeşilyaprak, B. (2002). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yıldız, M., & Şenel, E. (2018). Sporda Kişiler Arası Davranışlar Ölçeği (SKD) Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(4), 219-231.
- Yıldız, M., Şenel, E., & Şahan, H. (2015). The relationship between prosocial and antisocial behaviors in sport, general self-efficacy and academic self-efficacy: Study in department of physical education and sport teacher education. *Journal of Human Sciences*, 12(2), 1273-1278.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: an essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 82-91.

BÖLÜM 6

SPOR HUKUKU

Yusuf Yağız Saraçoğlu¹

GİRİŞ

21. yüzyıl itibarıyla spor sektörü dünya piyasasında çok önemli bir konuma gelmektedir. Dünya çapında başta futbol olmak üzere, basketbol, voleybol, tenis, beyzbol gibi spor branşlarında sporcuların aldıkları ücretten, yayın hakları sözleşmelerine, spor takımlarının ürünlerinden, yapılan sponsorluk antlaşmalarına kadar her geçen gün önemi artarak ilerleyen bir spor piyasası meydana gelmiştir. Küresel olarak sporun giderek öneminin arttığı günümüzde, spor hukuku elzem bir noktaya ulaşmıştır. Sporcuların spor kulüpleriyle yaptığı sözleşmelerin, spor organizasyonlarının yayın sözleşmelerinin, spor kulüplerinin şirketlerle yaptığı sponsorluk anlaşmalarının hukuksal bir zemin üzerinde oluşturulması gerekmektedir. Bu gerekliliğin sebebi, hem işvereni (Spor Kulübü, Spor Federasyonu, Spor İşletmesi vb.) hem de iş gücünü (Sporcu, Spor hizmetleri alanında çalışmakta olan memur, işçi, çalışan vb.) temsil eden her iki tarafın da haklarını korumaktır. Bahsedilen işveren ve iş gücü ilişkilerinin hukuk yoluyla düzenlenmesinin yanı sıra, spor hukukuna ülkemizde ve dünyada görülen sporda şiddet vakalarından dolayı da ihtiyaç duyulmaktadır. Hem saha içi hem de saha dışındaki şiddet olaylarını önlemek ve bastırabilmek için belli kurallar koyulmalı ve bu kurallar da spor hukuku ile güvence altına alınmalıdır. Tüm bu sebepler ışığında spor hukuku, spor olgusu için önemli bir faktör haline gelmiştir. Bu sebeple öncelikle spor hukukunun tanımı ve kapsamının daha sonrasında ise kaynaklarının anlaşılması gerekmektedir.

1. SPOR HUKUKU TANIMI VE KAPSAMI

Spor Hukuku kavramını tanımlamadan önce spor ve hukuk kavramlarını tanımlamak, bu iki kavram arasındaki ilişkiyi ve özellikleri ortaya koymak gerekmez. Bu sebeple önce sporun tanımı, sonrasında hukukun tanımını temel bir şekilde açıklamak önemlidir.

Sporun günümüzde hâlâ tam net bir tanımı bulunmamakla beraber pek çok bilim adamı farklı tanımlamalara yer vermiştir. Spor sözcüğü aslında Latince kö-

¹ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Yöneticiliği Bölümü

Son olarak da Uluslararası Spor Federasyonlarından (International Federations (IFs)) bahsetmek gerekmektedir. Uluslararası Spor Federasyonları 3 ana başlık altında incelenebilir. Bunlar:

- Olimpik Yaz Sporları Uluslararası Federasyonları
- Olimpik Kış Sporları Uluslararası Federasyonları
- Olimpik Olmayan ancak IOC Tarafından Tanınan Uluslararası Spor Federasyonları

şeklinde (TMOK, 2021). Çoğu ulusal federasyon bağlı oldukları konfederasyona ve uluslararası federasyonlarına bağlıdır. Uluslararası Spor Federasyonlarının oluşturdukları tüzük ve yönetmeliklere uymaları gereklidir. Örneğin dünya genelinde en fazla takip edilen spor branşı olan futbolu ele alalım. Türkiye'de futbolu Türkiye Futbol Federasyonu yönetir. Ancak Türkiye Avrupa'da kabul edildiği için konfederasyon olarak Avrupa Futbol Federasyonları Birliğine (Union of European Football Associations (UEFA)) bağlıdır. UEFA da Uluslararası Spor Federasyonu olan Uluslararası Futbol Federasyonları Birliğine (Fransızca: Fédération Internationale de Football Association (FIFA)) bağlıdır. Bu durum hemen hemen bütün spor branşları için geçerlidir (İmamoğlu, 2002).

KAYNAKLAR

- Akıntürk, T. (2002). Hukuka Giriş, Anadolu Üniversitesi Yayınları, s:3
- Battal, A. (2005). Hukukun Temel Kavramları, (geliştirilmiş 3. baskı), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Belli, E., Bedir, F., & Turan, M. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (9), 89-103.
- Bıçkacı L. (2009). Spor Yönetimi Dersleri. Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayın No: 5
- Court of Arbitration for Sport, (2021). <https://www.tas-cas.org/en> Erişim Tarihi: 20.06.2021
- Devecioğlu, S., Çoban, B., Karakaya, Y. E., & Karataş, Ö. (2012). Türkiye'de Spor Kulüplerinin Şirketeleşmeye Yönelimlerinin Değerlendirilmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10(2), 35-42.
- Doğu, H. M. E-Spor ve E-Spor Hukuku'nda Sporcu Sözleşmeleri. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 69(2), 443-453.
- Erkal, M., Güven, Ö., & Ayan, D. (1998). Sosyolojik Açından Spor.
- Erkiner, K. (2006). Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi CAS: Açıklamalı İngilizce-Türkçe Mevzuatı. Nobel Yayın Dağıtım.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, (2021). <https://gsb.gov.tr/mevzuat> Erişim Tarihi: 05.06.2021
- Gerçekler, H. (2016). Spor hukuku: Spor Tahkim Kurulları, Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu. Seçkin.
- Gülsoy, M. T. Hukukun Sistemi. Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Ünite 5.
- Günay, M. (1998). Sporda Şiddet ve Saldırganlık Eğilimlerine Psiko-Sosyal Yaklaşımlar. <https://istac.org.tr/uyusmazlik-cozumu/tahkim> Erişim Tarihi:05.06.2021
- <https://www.cnnurk.com/fotogaleri/spor/diger-sporlar/spor-tarihine-gecen-facialar?page=1> Erişim Tarihi: 07.06.2021
- <https://www.fanatik.com.tr/tarihe-gecmis-siddet-olaylari-haber-fotograf-153208> Erişim Tarihi:

07.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2860&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 10.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3289&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 05.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3796&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 07.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5253&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 08.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5253&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 08.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5255&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 07.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5774&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 07.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5894&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 07.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5894&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 07.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6222&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 07.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=638&MevzuatTur=4&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 05.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7258&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3> Erişim Tarihi: 05.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf> Erişim Tarihi: 04.06.2021

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf> Erişim Tarihi: 04.06.2021

https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/523527_TMOK_TUZUK_2021.pdf Erişim Tarihi: 14.06.2021

International Olympic Committee. (2021). <https://olympics.com/ioc/olympic-charter> Erişim Tarihi: 19.06.2021

İmamoğlu, A. F. (2002). Türkiye'de Sporun Yönetsel Yapısı İçinde Spor Federasyonları. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 3-10.

Kalabalık, H. (2019). Temel Hukuk Bilgisi Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları. (Genişletilmiş ve Güncellenmiş 10. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kapuscinski, R. (2013). The soccer war. Vintage.

Öntürk, Y. (2020). *Üniversitelerde Spor Organizasyonları, Spor Yönetimi*, 9. Bölüm. 141-170, Ed. Mert Kerem Zelyurt, Ankara: Akademisyen Kitabevi

Pearson, G. (1983). Hooligan: A history of respectable fears. Macmillan International Higher Education. S. 282

Sezen-Balçıkınlı, G. (2009). Profesyonel Futbolcuların Fair Play'e Yönelik Davranışları ile Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2021). <https://shgm.gsb.gov.tr> Erişim Tarihi: 18.06.2021

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2021). <https://shgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce> Erişim Tarihi: 04.06.2021

Starn, O. (2020). Sports and Society Certificate Course. <https://www.coursera.org/learn/sports-society>

Sümer, H. H. (2019). Hukuka Giriş Kavramlar & Kurumlar. (Güncellenmiş 3. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tekin, A., & Tekin, G. (2014). Antik Yunan Dönemi: Spor ve Antik Olimpiyat Oyunları.

Türk Dil Kurumu, (2021). <https://sozluk.gov.tr>

Türk Dil Kurumu, (2021). <https://sozluk.gov.tr>

- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (2021). <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Olimpiyatlar/Olimpik-Spor-Dallari-ve-Uluslararası-Federasyonlar/49/1> Erişim Tarihi: 21.06.2021
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (2021). www.olimpiyatkomitesi.org.tr Erişim Tarihi: 19.06.2021
- Üçışık, F. (2011). Spor hukuku. Ötüken Yayınevi. İstanbul.
- Yıldız., Y., Öntürk, Y., & Yaraş, A. (2021). *Uluslararası spor kuruluşları, güncel spor bilimleri araştırmaları, 1. Bölüm, 1-30*. Ed. İbrahim Şahin-Yavuz Öntürk. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Veliz, P. T., Boyd, C. J., & McCabe, S. E. (2015). Competitive sport involvement and substance use among adolescents: a nationwide study. *Substance use & misuse*, 50(2), 156-165
- World Anti-Doping Agency, (2021). <https://www.wada-ama.org/en> Erişim Tarihi: 20.06.2021
- Yurtcu E. (2021). https://shgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGM/Birimler/D%C4%B1%C5%9F%20%C4%B0li%C5%9Fk%C5%9Fler/disiliski_olimpik_komite.pdf Erişim Tarihi: 18.06.2021

BÖLÜM 7

ÖNE ÇIKAN TÜRK SPOR YASA VE KANUNLARINA GENEL BİR BAKIŞ

Dr. Yavuz ÖNTÜRK¹
Sinan Erdem SATILMIŞ²

GİRİŞ

Türkiye’de spor örgütlenmesi tarihçesine genel olarak bakıldığında; kuruluşun temeli, 14 Temmuz 1922’de 16 kulübün birleşerek, sporu disipline etmek amacıyla “Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı’nı (TİCİ) kurmalarıyla atıldı. İlk başkanlığını Ali Sami Yen, asbaşkanlıklarını da Burhan Felek ve Ali Seyfi’nin yaptığı Türkiye’nin ilk “çok sporlu spor örgütü” TİCİ, sporda demokrasi yolunda önemli adımlar attı. Devletin spor yönetimine ağırlığını koyması, spor konseyinin önerisi üzerine, 1936 yılında Türk Spor Kurumu’nun kurulmasıyla başladı ve bunu, 29 Haziran 1938 tarihinde 3530 sayılı yasayla bugünkü Spor Genel Müdürlüğü’nün kurulması izledi. Müdürlüğün başına da eski bir asker olan General Cemal Tahir Taner getirildi. Bundan sonra Türk sporu, 3530 sayılı bu yasanın verdiği yetkiler doğrultusunda, Başbakanlığa bağlı bir “Devlet Kuruluşu” statüsüne kavuştu. 1942’de 4235 sayılı yasayla kuruluş yasası değiştirildi ve Milli Eğitim Bakanlığı’na 1960 yılında da tekrar Başbakanlığa bağlandı. Spor işlerinin ilk kez bakanlık düzeyinde ele alınması 1969’da kurulan 2. Demirel Hükümeti’nde (3 Kasım 1969) Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kurulmasıyla gerçekleşti. 6 Şubat 1970 tarih, 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle adı geçen Bakanlık kapsamına alındı. Böylece Türk sporunda yeni bir sayfa açıldı. İsmet Sezgin de Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk Gençlik ve Spor Bakanı oldu. 7 Kasım 1982 tarihli yeni Anayasa’da ise ilk spora yer verildi. Böylece ülkemizde ilk kez spor ve sporcu Anayasa’nın teminatı altına alındı. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nce yönetilen Türk sporu 14.12.1983 tarihinde de 179 sayılı kanun hükmünde kararnameyle Milli Eğitim ve Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer aldı. 1986 yılında 3289 sayılı yasayla BTGM olan adı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirildi. 1989 yılında Başbakanlık Devlet Bakanlığı’na bağlanması nedeniyle adı “Spor Genel Müdürlüğü” oldu. 3289 ve 3703 sayılı Spor Genel Müdürlüğü’nün kuruluş yasasında yer

¹ Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü

² Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü

kulüp imkanları, başarıları, sponsor ve diğer gelirlere paralel profesyonel olarak faaliyet gösterebilmektedirler. Bu şekilde hem üniversitelerin reklamı yapılmakta hem de toplumsal olguların başında gelen sportif faaliyetlere katılım teşvik edilmektedir. Öğrencilerin üniversiteleri tercih etmelerine katkı sağlayan kulüpler giderek yaygınlaşarak rekabet ortamında oluşturmuştur. Öyle ki üniversiteler tanımalarında sahip oldukları donanımlara sportif tesisler ile birlikte üniversite bünyesindeki kulüplerin faaliyetlerini de eklemektedirler. Dolayısıyla spor aracılığı ile ön plana çıkmaktadırlar. İleri boyutlarda ise farklı yaş grupları faaliyetleri yapan üniversite spor kulüpleri kazanılan sportif başarının yanı sıra ülke sporuna yetenekli sporcuların kazanımı noktasında katkı sağlamaktadır. Tüm üniversitelerin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetleri gerçekleştirmelerinin yanı sıra, kulüpleşme durumuna gittiklerinde, eğitim öğretime katkı sağlamanın dışında, toplumsal refah seviyesinin yükselmesine de katkı sağlayacaktır. Netice itibari ile üniversitelerde kulüp faaliyetlerinin yaygınlaşması ülke sporu adına olumlu bir gelişme olarak ifade edilebilir.

Ödül Yönetmeliği ile ülkemizi temsil eden sporcuların ödüllendirilmesi ve teşvik edilmesi sağlanmaktadır. Sporcuların ödül yönetmeliğine istinaden elde ettikleri başarıları paralel derece ve organizasyonun kapsamına göre ödüllendirilmektedir. Özellikle parasal anlamda sorunlar yaşayan branşlar açısından ödül yönetmeliği adeta bir umut kapısı haline gelmiştir. futbol ve bazı profesyonel branşlar dışında sporcuların para kazanmaları oldukça düşüktür. Dolayısıyla buna benzer yönetmelik, yasa ve ödüllendirme politikaları farklı ve gelişmekte olan branşların teşvik ve başarısında oldukça önemli rol oynamaktadır. Sponsorluk uygulamaları spor endüstrisinin en temel gelir kaynaklarından olması sebebi ile devlet kontrolü ve denetlemesi aracılığı ile yapıldığında başarılı olacaktır. Sonuçta maddi boyut içeren bu kavram oldukça geniş şekilde uygulanmaktadır. Devlet tarafından düzenlenen sponsorluk yasasında kapsam hakkında yeterli ve faydalı bilgilere yer verilmiştir.

KAYNAKLAR

- Aykın, A. G. (2013). Meşrutiyetten günümüze türkiye’de spor politikaları ve 1980 sonrası parti ve hükümet programları ile kalkınma planlarında sporun yeri. *Academic Sight/Akademik Bakış*, 38.
- Bayansaldüz, M. (2003). Türk spor yönetiminde finansal kaynak sağlama çabalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (160), 51-59.
- Doğar, Y. (1994). *Türk spor yönetiminde ademi merkezleşme eğilimleri*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ekenci, G. ve Serarslan, M. Z. (1997). Gelişim aşamaları bakımından türk spor teşkilatı ve değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 72-81.
- Erciş, S. (2012). *Türkiye’deki Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin Spor Müsabakalarındaki Verimliliklerinin Veri Zarflama Analizi İle Göreceli Olarak Değerlendirilmesi ve Karşılaştırılması*. Atatürk

Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.

Fişek, K. (1980) *Spor Yönetimi*, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fak. Yayınları Ankara.

Gül, Ç. (2008). *Türk spor teşkilatının sorunları ve yeniden yapılanması*. Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Keten, M. (1974) Türkiye’de Spor. Ayyıldız Matbaası, Ankara.

Mevzuat; <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6222.pdf>

Özelçi, M.A. (2007). *Türk Spor Yönetiminde Kendine Özgü Bir Yapılanma: Türkiye Futbol Federasyonu*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

SHGM, (2020). Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü Tarihçesi Resmi Web Sayfası. <https://shttp://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce><http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/36/10/Mevzuat> <http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10/TeskilatveGorevleri>

Sunay, H. (2017). *Spor Yönetimi* 3. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.

Sümer, R. (1990). *Türkiye’de Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Sporda Demokrasi*. Ankara: Şafak Matbaası.

Turkay, H. ve Aydın, A. D. (2017). Bir İnceleme: Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Spor Örgütlenmesi. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 179-189.

<http://arsiv.ntv.com.tr/news/77667.asp>

<http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10/TeskilatveGorevleri>

<http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/36/10/Mevzuat>

<http://www.turkhokey.gov.tr/wp-content/uploads/2016/12/Sponsorluk-Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi.pdf>

<https://shttp://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>

https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf

Not: Bu çalışma kanun, yasa, yönetmelik ve resmi teşkilatlanma konularının değerlendirilmesi ekseriyetiyle, içerik doğrudan alıntı ve resmi web sayfasında yer alan bilgilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla kanun, yasa ve yönetmeliklerin yorumlaması yapılmamıştır. Tüm bunlara istinaden metin içinde birçok bilgi doğrudan alıntı olarak aktarılmıştır.

BÖLÜM 8

SPORDA MOTİVASYON

Dr. Bahar GÜLER¹
Damla ÖZSOY²

SPORDA MOTİVASYON

Aklım kesiyorsa ve yüreğim inanıyorsa, başarabilirim.” Muhammed Ali
(www.e-motivasyon.net, Erişim:22.12.2021).

Spor, kişilere güç kazandıran faaliyetlerden çok daha fazlasıdır ve eğitimcilerin, kişilik oluşumu ve kişisel hedeflerin gelişimini gerçekleştirmek için önerdikleri planlı çalışmaların bütünü haline gelmiştir. Günden güne de sporun önemi artmaktadır. Spor yapan kişi belli kurallar çerçevesinde, fiziksel aktivite sayesinde becerisini, zihinsel yapıyı, sosyal davranışını geliştiren sosyal, biyolojik, pedagojik yönleri sahip olan uğraş olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldız ve Uludağ Uyaniker, 2021). Yüksek performansta ise, kişinin hem psikolojik hem de biyolojik gelişiminin birleşiminin gerçekleştiği bu doğrultuda da kişinin tüm gücünün oluşumunun görüldüğü bilinmektedir (Canlı vd., 2017). Fiziksel aktivite katılımı yüksek olan bireylerin stresle başa çıkma düzeylerinin de olumlu etkilendiği söylenmektedir (Güler ve ark., 2021). Ayrıca sporun kişilerin yaşam kalitesinde büyük etkisinin olduğu da görülmektedir. Düzenli olarak spor yapmanın fiziksel performansı arttırdığının gözlemlenmesinin yanında kişilerin stres yükünün azaldığı da görülmektedir (Dindar, 2018). Serbest zamanın etkin ve doğru kullanımı, yaşama dair oluşabilecek problemlerin indirgenmesinde önemli olmaktadır (Cengiz ve Satılmış, 2020). Kendini gerçekleştirme, tecrübe, otodisiplin, ve bedensel, fiziksel sınırların bir yaşantısı olarak karşımıza çıkan spor, amaçlar ve yaptırımlar tarafından yön verilen kendini ifade etme ve performans prensibine dayalı, bilinçli olarak zorluklar ve bu zorlukların aşılması için çaba gösteren insan bedeninin gönüllü hareketlerini ifade eder (Albayrak, 2020).

Son zamanlarda “İnsanları Etkileyen En Önemli Kelimeler Nelerdir?” şeklinde sorulduğunda verilebilecek yanıtlarda çoğunlukla “Başarı ve Üstün Performans” gelecektir. Bireysel veya takım sporlarında sporcunun sahip olduğu zihinsel duru-

¹ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü

² Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü

miş çaresizlik şeklinde de görülebilmektedir. Kişi, içsel veya dışsal motivasyonu sağlayamadığında davranışının kendisinin kontrolünde olmadığını düşünmekte ve kendini çaresiz hissetmektedir. Davranışa niçin başladığını sorgular ve vazgeçebilir (Kolayış vd., 2015). Bu durum ayrıca rekabet ortamı olmadığı zaman da meydana gelebilmektedir (Şanlı, 2016). Güdülenmiş davranış büyük bir enerjiyle gerçekleşirken, güdülenmemiş davranışta hedefe ulaşmada ısrarcı olmama, kararsızlık, vazgeçiş gibi sonuçlar gerçekleşebilmektedir (Akbaba ve Aktaş, 2013).

KAYNAKLAR

- Akbaba, S. & Aktaş, A. (2013). İçsel Motivasyonun Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21 (21), 19-42.
- Akın, B. (2019). Çalışma Yaşamında Liderlik Davranışlarının Motivasyon Ve İş Tatmini Üzerine Etkisi: Bir Alan Araştırması (Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Danışman: Prof. Dr. Agah Sinan Ünsar. Edirne
- Aktaş, Z., Çobanoğlu, G., Yazıcılar, İ. & Er, N. (2006). Profesyonel Basketbolcularda Spora Özgü Başarı Motivasyon Düzeyinin Cinsiyetler Açısından Karşılaştırılması. *Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (2), 55-59. Doi: 10.1501
- Albayrak, A.Y., (2020). Adil Oyun. H.Şahan (Edt), Gece Kitaplığı, Ankara.
- Aldemir, Y. G., Biçer, T., & Kale, E. K. (2014). Futbolcularda İmgeleme Çalışmalarının Problem Çözme Üzerine Etkisi. *Spor Ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 37-45.
- Aslan, M. & Doğan, S. (2020). Dışsal Motivasyon, İçsel Motivasyon Ve Performans Etkileşimine Kuramsal Bir Bakış. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi* 11 (26), 291-301 . Doi: 10.21076/Vizyoner.638479
- Autio, O. (2019). Intrinsic And Extrinsic Motivation In Technology Education. *The Eurasia Proceedings Of Educational And Social Sciences*, 15 , 45-54 .
- Biçer, T. (2014). Nlp Kişisel Liderlik. 14.Basım. Beyaz Yayınları. İstanbul.
- Biçer, T.(2018). Yaşamda Ve Sporda Doruk Performans: Başarının Dinamikleri (Cilt 18). Beyaz Yayınları.
- Bingöl, E., & Yıldız, S. M. An Empirical Investigation of the Relationships between Motivation and Athlete Performance Mediated by Self-Talk: Evidence from Combat Sports. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 13-23.
- Canlı, U., Toksöz, İlhan, & Özmütlu, İlker. (2017). Basketbolcuların Çoklu Zeka Alanları, Sosyo-Ekonomik Düzeyleri Ve Becerilerinin Değerlendirilmesi. *İnsan Bilimleri Dergisi*, 14 (4), 4171-4181.
- Cengiz, R. & Satılmış, S. E. (2020). Kredi ve yurtlar genel müdürlüğüne bağlı yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin serbest zaman okuryazarlıklarının incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 446-456.
- Çağlayan, A., Ekici, S., Öntürk, Y., Bingöl, E., & Altay, B. (2017). Spor Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencileri Spora Teşvik Eden Unsurların İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*.
- Çetinkaya, A.ve Mutlu, T. O (2020). Sporda Liderlik ve Motivasyon. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Dindar, M. D. (2018). Spor Aktivitelerine Katılan Ve Katılmayan Şirket Çalışanlarının Yaşam Kalitesinin, Örgütsel Bağlılık Ve İş Performansına Etkisi: Basketbol Şirketler Ligi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Danışman: Yrd. Doç. Dr. Seyhan Bilir Güler, Edirne.
- Dirmen, A. (2015). Farklı Liglerde Oynayan Kadın Futbol Takımı Oyuncularının Başarı Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Marmara Üniversitesi, YI Tezi, Danışman: Yrd. Doç. Dr. Veyssel Küçük, İstanbul.*
- Donuk B. (2016). Spor Yönetimi Sanatı. Ötügen Neşriyat A.Ş. Isbn 978-605-155-514-0. İstanbul.
- Emamvirdi, R., Hosseinzadeh Asl, N. R., İlhan, L. & Çolakoğlu, F. F. (2020). Bedensel Engelli Spor-

- cularda Psikolojik Esneklik Ve Spora Katılım Motivasyonu. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14 (2), 271-281.
- Ergin, R. , Ermiş, E. , Erilli, N. A. & Ağaoğlu, S. A. (2019). 12-14 Yaş Badminton Sporcularının Spora Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (3), 162-174. Doi: 10.33689/Spormetre.518280
- Göksel, A. G., & Yaraş, A. (2021). *Sporda gönüllülük*. Spor Bilimleri Alanında Akademik Araştırma ve Derlemeler, Ed. Yavuz Öntürk. Ankara: Duvar Yayınları.
- Güven, M. (2013). Relation Of Motivation And Religiosity: An Empirical Research On The Relation Of Academic Motivation And Intrinsic Religious Motivation. *Ekev Akademi Dergisi*, 17(55), 151-165.
- Güler, M., Kozak, M., Certel, Z., & Yanar, N. (2021). Inactivity and stress brought about by the covid-19 pandemic: What is the situation with university students?. *IJERI: International Journal of Educational Research and Innovation*, (16), 200-222
<https://Alyans.Org.Tr/Spor-Psikolojisi> Erişim: 22.12.2021.
<https://Www.Hillsroad.Ac.Uk/Sixthform/Student-Life/Sport/Sports-Achievements>, Erişim 22.12.2021.
- Kartal, Z., Güvendi, B., Türksoy, A., & Altıncı, E.E. (2017). Takım Sporcularının İmgeleme Kullanımları İle Başarı Motivasyonları Arasındaki İlişki. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 41-53.
- Körük, E. (2003). Amatör Futbol Antrenörlerinin Liderlik Davranış Tipleri Kullandıkları Motivasyon Tekniklerinin Belirlenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3.
- Öntürk, Y., & Yıldız, Y. (2020). Investigation Of The Motivational Persistence Levels Of The Students Studying At The Faculty Of Sport Sciences According To Some Demographic Characteristics. *Asian Journal Of Education And Training*, 6(3), 514-519.
- Öntürk, Y., Şahin, İ., Yıldız, M. & Yağmur, R. (2021). Sporda Kayırmacılık; Dövüş Sporcuları Üzerine Bir İnceleme. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 155-166 . Doi: 10.38021/Asbid.910323
- Özgün, A., Yaşartürk, F., Ayhan, B. & Bozkuş, T. (2017). Hentbolcuların Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ve Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (Uksad)* , Special Issue 2 , 83-94 .
- Sarı, İ. & Sağ, S. (2021). Türkiye’de Sporda Motivasyon Araştırmaları: SistematiK Derleme. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26 (3), 373-405 . Doi: 10.53434/Gbesbd.932427.
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansaldı, M., & Tetik, B. (2010). Sporculardaki Başarı Motivasyonu İle Takım Birlikteliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 225-239.
- Şanlı, M. & Taş, A. (2021). X Ve Y Kuşağı Öğretmenlerin Kullandıkları Motivasyon Tür Ve Araçları. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1), 251-267 .
- Şanlı, S. (2016). Polis Akademisi Öğrencilerinin Genel Öz Yeterlik İnançları Ve Sporda Güdülenme Kaynaklarının İncelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 25 (4), 172-183 .
www.Fundabener.Com/2017/06/01/Motivasyonun-Formulu/ Erişim: 22.12.2021
www.Sozluk.Gov.Tr, Erişim: 22.12.2021 .
- Yazıcı, O. (2019). Motivasyonu Etkileyen İç Ve Dış Faktörler Üzerine Bir Çalışma. *Akdeniz Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Ana Bilim Dalı. Danışman: Doç.Dr. Fatma Nuray Atsan. Antalya.*
- Yıldız Çakır, L., & Uludağ Uyaniker S. (2021). Investigation of some psychological characteristics of athletes dealing with Water sports. *Euroasia Journal of Social Sciences & Humanities*, 8(4), 13-21. Doi: 10.38064/Eurssh.215.

BÖLÜM 9

ZAMAN YÖNETİMİ

Dr. Mevlüt YILDIZ¹
Sinan Erdem SATILMIŞ²

ZAMAN

Zaman tüm insanlara eşit olarak dağıtılan tek haktır ve bu hakkın etkin kullanımı ise insanların yönetimine kalmıştır. Zamanın ne olduğu ve hayatımızda nasıl bir etkiye sahip olduğu ise akıllarda hep bir soru işareti oluşturmıştır. Alanyazında yapılan tanımlar incelendiğinde Gürbüz ve Aydın (2012) tarafından zaman, evrendeki tüm cisimlerin hareketi esnasında birbirlerine göre değiştirdikleri konum içerisinde geçen süre olarak tanımlanmaktadır. Türk Dil Kurumu (2021) zamanı bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre şeklinde ifade etmektedir. Üstünova (2005)'nin yapmış olduğu tanıma göre ise zaman, başı ve sonu kestirilemeyen ve bir akışın olduğu süreci belirtmektedir.

Zaman felsefi açıdan incelendiğinde temelinde iki karşıt görüşlü düşünürün olduğu göz önüne çıkmaktadır. Bunlar; Platon ve Aristoteles'tir. Platon'a göre zaman, sonsuzluğun bir resmi ya da gölgesi olarak anılmaktadır. Bu anlayış biçimine göre zaman, bütün varlık alemini içinde taşıyan ve etkileyen bir yapıyı barındırmaktadır. Yeni yapılar, zamanı ortaya koymaz fakat zaman sayesinde oluşum gösterir. Bu bağlamda var oluş, zaman ile bir bütün olarak değerlendirilmeli ve zamandan ayrı olacak biçimde düşünülmemelidir. Bu görüşün aksine Aristoteles, zamanın var olmayan parçalardan oluştuğunu ifade eder. Zaman, varlıktan elde edilmemiştir. Ona göre gelecek ve geçmiş zaman, an içerisinde gelişen olaylar ile belirir (Topakkaya, 2012). Augustinus ise zamanın ölçülmesinden yola çıkarak geçmiş ve gelecek zamanın aslında olmadığını ileri sürerken gerçek anın şimdi ki zaman olduğunu ve yaşanan anın geçmesi halindeyken ölçülmesi şeklinde yorumlamaktadır. Zaman, şimdilik ya da mevcudiyet ekseninde ilerlemektedir (Çiftçi, 2018).

Passig (2014) zamanı üç farklı şekilde incelemektedir. Bunlar; fiziksel (gerçek) zaman, biyolojik zaman ve psikolojik zamandır.

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü

² Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü

sıra iş hayatında verimlilik ve işten elde edilen doyum gibi faktörler üzerinde de iyileşmelere sebep olabilmektedir.

Zaman yönetimine yönelik yapılan çalışmalar öğretmen adayları özelinde değerlendirildiğinde adayların zaman yönetimi üzerindeki etkinlikleri arttıkça akademik başarıları ile akademik öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin de arttığı tespit edilmiştir (Demirtaş ve Özer, 2016; Aslan vd., 2020). Eğitim öğretim süreci uzun bir zaman dilimi olarak ele alındığında öğretmen adaylarının zaman yönetimi üzerindeki yetkinliği, karşılaşılabilecek öğrencilere kazandırmak istedikleri hedef davranışların aktarılabilmesi için önemli olmaktadır. Öğretmenlerin zaman yönetimi davranışları bakımından pozitif bir tutum içerisinde olmaları, belirlenen hedeflerin ulaşılabilir olması aşamasında kolaylık sağlayabilir. Özçelik vd. (2012) tarafından zaman yönetiminin iyi uygulandığı takdirde planlanan hedeflere kısa zamanda ulaşılmasında avantajlı bir durum oluşturduğu belirtilirken işten kaynaklanan stresin üstesinden gelme noktasında önemli bir etkiye sahip olduğu da ifade edilmektedir.

Zaman yönetiminin ilişkili olduğu faktörler değerlendirildiğinde bu yetkinliğin erken yaşta kazandırılması, bireyin yaşamını optimal düzeyde yönlendirebilmesinde büyük bir kazanım elde edeceğini düşündürmektedir. Zamanı akılcıca kullanmak, gelişimin göstergesidir. Bu gelişim seviyesine erken yaşta erişmek, planlı olarak uygulanacak bir eğitim süreci sonunda mümkün olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akbaba, A.S. (2011). Başarılı ilköğretim okulu müdürlerinin zaman yönetimi stratejileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(4), 491-507.
- Akdem, F., & Akel, B. S. (2014). Otizmlı bireylerin bakım verenlerinin yaşam kalitesi ve zaman yönetimini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 2(3), 121-129.
- Aslan, M., Ağiroğlu-Bakır, A., & Umur-Erkuş, Z. (2020). Öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile akademik öz-yeterlik algıları arasındaki ilişki. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 1-14.
- Bayramlı, Ü.Ü. (2009). *Zaman yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Çetinkaya, A.ve Mutlu, T. O (2020). Sporda Liderlik ve Motivasyon. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Çiftçi, E. (2018). Augustinus'un zaman anlayışı. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 8(2), 313-319.
- Demirel, E. T., & Ramazanoğlu, F. (2005). Yöneticiler açısından etkin zaman yönetimi tekniklerinin değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 30-35.
- Demirtaş, H., & Özer, N. (2016). Öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 2(1), 34-47.
- Erbil, D. D., & Çopur, Z. (2018). *Zaman yönetimi, çalışma yaşam kalitesi ve iş doyumu ilişkisinin incelenmesi*. Zeugma I. Uluslararası Multidisipliner Çalışmalar Kongresi, Gaziantep, 13-16 Eylül, 152-169.
- Erdem, R., Pirinççi, E., & Dikmetaş, E. (2005). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi davranışları ve bu davranışların akademik başarı ile ilişkisi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(7), 67-177.
- Gider, N. (2004). Zaman Makinesi (Doğal Zamandan Saat Zamanına Geçiş Mekanik Zaman). *Yük-*

sek Lisans Tezi, Marmara Güzel Sanatlar Enstitüsü.

- Güçlü, N. (2001). Zaman yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 87-106.
- Gürbüz, M., & Aydın, A. H. (2012). Zaman kavramı ve yönetimi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1-20.
- Mackenzie, A., & Nickerson, P. (2009). *The time trap: The classic book on time management*. New York: AMACOM.
- Mutlu, T. O., Akoğlu, H. E., Şentürk, H. E., Ağılönü, A., & Özbey, Ö. (2019). Antrenör adaylarının iletişim ve liderlik becerilerinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 167-177.
- Özçelik, N., Gülsün, M., Özçelik, F., & Öztosun, M. (2012). Yöneticilerin zaman yönetimi becerilerinin iş stresi üzerine etkisi. *Anatolian Journal of Clinical Investigation*, 6(4), 231-238.
- Passig, D. (2004). Future time span as a cognitive skill in future studies, *Futures Research Quarterly*, 19(4), 27-42.
- Songün, Y., Albayrak, AY., Katkat, D., Bayrakdaroğlu, S., Can, I. (2016). Analyzing restrictive elements of leisure time physical activities: Gumushane university sample", *SHS Web of Conferences*, Cilt 31, 1-8
- Şahin, İ., & Yaraş, A. (2021). *Spor egzersiz ve stres*. Spor Bilimleri Alanında Akademik Araştırma ve Derlemeler, Ed. Yavuz Öntürk. Ankara: Duvar Yayınları.
- Topakkaya, A. (2012). Zaman kavramı bağlamında platon-aristoteles karşılaştırması. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Bahar(13), 219-232.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük. Erişim Adresi: <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 19.12.2021.
- Türkel, S., & Leblebici, D. N. (2000). Yönetim bilimi açısından zamanın anlamı ve etkili zaman yönetiminin esasları. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 351-376.
- Uyar, S., Kırac, R., & Kırac, F. Ç. (2020). Sağlık çalışanlarında zaman yönetimi ile iş-yaşam kalitesinin ilişkisi. *Ekev Akademi Dergisi*, 24(81), 397-410.
- Üstünova, K. (2005). Türkçede zaman kavramı ve işleniş. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(9), 187-201.
- Vatan, F., & Özsoy, S. A. (2002). Zaman yönetimi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 18(3), 89-103.
- Yıldız, K. (2018). Eğitim fakültesi öğrencilerinin zaman yönetimi ve stres algılarının incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(3), 80-99.

BÖLÜM 10

CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE TÜRK SPOR YÖNETİMİ VE TEŞKİLATLANMASINDAKİ DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER

Dr. İsmail POLATCAN¹

GİRİŞ

Tarihsel süreçte sporun ilk olarak nerede yapıldığını ve ortaya çıktığını söyleyebilmek mümkün olmamakla birlikte ilk insanların hayatlarını sürdürebilmek amacıyla doğayla verdikleri mücadelelerde sergiledikleri hareketlere ve kullandıkları aletlere kadar uzandığı düşünülmektedir. Geçmişten günümüze kadar olan süreçte ise spor sosyo-kültürel değişimler, sanayi, teknolojik ve bilimsel alandaki gelişmeler ile birlikte insan yaşamında etkili olmaya başlamış, sağlığın korunması ve geliştirilmesi için en önemli unsurların başını çekmiş ve dahası insanoğlu için yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir. Bununla birlikte spor kavramı ile ilgili literatürde birçok farklı tanımlamalar yapılabilesine rağmen, sporun, “yarışmacı fiziksel aktivitenin fiziksel çaba ve karmaşık fiziksel becerilerin kullanımını” gerektirdiği belirtilmektedir (Tekin ve ark., 2017). Ayrıca, literatürde gerçekleştirilen araştırmalarda hem performans hem de rekreasyonel amaçlı düzenli olarak gerçekleştirildiğinde sporun fiziksel uygunluk, fiziksel performans ve sağlıkla ilişkili birçok parametreleri (fiziksel, motorik ve psiko-sosyal) geliştirdiği ve bununla birlikte planlanmış, yapılandırılmış ve tekrarlayıcı şekilde düzenli olarak uygulandığında fiziksel yararlarının yanında psikolojik olarak da olumlu etkilerinin olduğu bildirilmektedir (ACSM, 2011; Tekin ve ark., 2015; Tekin ve ark., 2018). Dolayısıyla genel halk sağlığının korunmasında, sağlıklı nesillerin yetişmesinde, sosyal barışın sağlanmasında ve sosyal uyumun geliştirilmesinde sporun önemli bir yere sahip olduğu belirtilmektedir (Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, 2013). Serbest zamanın aktif bir şekilde değerlendirilmesi, toplum ve nüfus geleceği adına önemli olmaktadır (Cengiz ve Satılmış, 2020). Bu nedenle bir ülkede sporun gelişmesinin sporun temel yapısı olan etkili ve verimli spor yönetimi stratejilerine bağlı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Ayrıca ülkedeki spor yönetim ve organizasyonunun da, toplumun spora bakış açısını etkileme potansiyeline sahip olabileceği gerçeği göz ardı edilmemelidir.

¹ Mardin Artuklu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

- Sporcu, spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin sicil, tescil, lisans, vize ve aktarma ile ilgili iş ve işlemlerini yürütmek ve bu konuda federasyonlarla koordinasyonu sağlamak,
- Özel spor tesislerinin kuruluşuna ilişkin izin, ruhsat ve benzeri hizmetleri yürütmek, standartlarını belirlemek ve bu kuruluşların denetimini yapmak,
- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Kanunda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak (Mevzuat, 2018).

Sonuç olarak, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün (TİCİ, TSK, BTGM, GSGM, SGM) farklı isimlendirilmeler altında TİCİ döneminde özerk olarak Türk sporunu yönetmiş, TSK döneminde ise parti-devlet anlayışı hakim olmuş ancak BTGM ile başlayan süreç ile GSGM, SGM ve son olarak SHGM ile spor teşkilatı ve yönetiminin tek hakimi kamu olmuştur. Türk spor yönetim teşkilatlanmasında sürekli değişikliklerin olduğu görülmektedir. Böyle bir durumun yaşanmasında yapılan değişikliklerde istenilen sonucun alınamamasından kaynaklandığı savunulabilir.

KAYNAKLAR

- Atabeyoğlu, C. (2001). Sporda Devlet mi? Devlette Spor mu? İstanbul: Türkiye Milli Olimpiyatlar Komitesi Yayınları.
- American Collage of Sports Medicine (2011): Quantity and quality of exercise for devoloping and maintaining cardiorespiratory, musculoskeletal and neuromotor fitness in apparently healthy adults.Med. Sci. Sports, 22-265.
- Bilgen, H. (2003). Türk Spor Teşkilatının İdari Yapısı ve İşleyişi. Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Cengiz, R. & Satılmış, S. E. (2020). Kredi ve yurtlar genel müdürlüğüne bağlı yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin serbest zaman okuryazarlıklarının incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 446-456.
- Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (2018, 10 Temmuz) Mevzuat (sayı: 30474) Erişim: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1&Mevzuat-Tur=19&MevzuatTertip=5>
- Demir, H. (2006). Türk Spor Teşkilatı (Tarihsel Gelişim, Kapsam ve Bir Araştırma). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Doğar, Y. (1994) Türk Spor Yönetiminde Ademi Merkezileşme Eğilimleri, M. Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Doğar, Y. (1997). “Türkiye’de Spor Yönetimi.” Malatya: Öz Akdeniz Ofset.
- Ekenci, G, Serarasan, Z. (1997). Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2(3):72-81.
- Fişek, K. (1980) Spor Yönetimi. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Fişek, K. (1985). Türk Spor Tarihi, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Fişek, K. (1998). Dünyada ve Türkiye’de Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Gül, Ç. (2008). Türk spor teşkilatının sorunları ve yeniden yapılanması. Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güngör, B. (2009). Berlin Olimpiyatları Ekseninde Basında Türk Spor (1936- 1938), Ankara Üni-

- versitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü. Ankara.
- Keten, M. (1993). Türkiye'de Spor. II. Baskı, İstanbul: Polat Ofset
- Keten, M. (1974). Türkiye'de Spor. Ankara: Ayyıldız Matbaası
- Kılıç, M. (2012). Etnisite ve Spor. İstanbul: Doğu Kütüphanesi Yayınları.
- Kahraman, A., (1995) Osmanlı Devleti'nde Spor. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Molina-García, J., & Castillo, I. (2009). Pensamiento sobre la gestión deportiva pública: un estudio cualitativo con universitarios valencianos. *Actividad física y deporte: ciencia y profesión*, 10, 13-24.
- Parasız, Ö. (2015). Bağımsız Spor Federasyonları Spor Genel Müdürlüğü ile İlişkilerinin Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Peiró, J. M., Ramos, J., & Martínez-Tur, V. (1995). La gestión de las organizaciones deportivas y su problemática. *J. Peiró y J. Ramos (Directores), Gestión de Instalaciones Deportivas Una Perspectiva Psicosocial*, 13-26.
- Rocha, C. M. D., & Bastos, F. D. C. (2011). Gestão do esporte: definindo a área. *Revista Brasileira de Educação Física e Esporte*, 25, 91-103.
- Sunay, H. (2017). Spor Yönetimi. 3. Baskı, Ankara: Gazi Kitapevi.
- Tekin, A., Tekin, G., Çalışır, M., & Bayrakdaroğlu, S. (2015). Düzenli aerobik egzersiz programının üniversiteli obez kız öğrencilerin fiziksel, motorik ve psiko-sosyal parametrelerine etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 19-29.
- Tekin, A., Tekin, G. & Çalışır, M. (2017). Rekreatif spor. Karaküçük, S. Kaya, S. ve Akgül, M. B. (Ed.), *Rekreasyon Bilimi 2 içinde* (ss.3-37) Ankara: Gazi Kitapevi.
- Tekin, A., Tekin, G., Aykora, E., & Çalışır, M. (2018). Tae-Bo Egzersiz Programının Üniversiteli Kadın Öğrencilerde Fiziksel Motorik ve Psikososyal Çıktıları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(3), 431-441.
- Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi (2013). Gençlik ve Spor Bakanlığı. *TC Resmi Gazete*, 28541. https://gsb.gov.tr/dosyalar/mevzuatlar/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf
- Yıldırım, İ. (1996). "Uygulama Nedenleri ve Fonksiyonları Bakımından Türk Kültürünün Erken Devirlerinde Bazı Sportif Aktivitelerin Görünümü", *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C.1, S.2, s.47-57.

BÖLÜM 11

ALT YAPI SPORCULARINDA DİJİTAL OYUN BAĞIMLILIĞI VE SALDIRGANLIK

Dr. Ayşe Türksoy Işım¹

Dr. Burcu Güvendi²

Hamdi Özdemir³

GİRİŞ

Çalışmanın amacı alt yapı sporcularında dijital oyun bağımlılığının saldırganlık ile ilişkisinin incelenmesidir. Araştırmaya yaş ortalamaları $14,49 \pm 1,70$ olan ve ortalama $3,91 \pm 1,99$ saat dijital oyun oynayan 216 futbol sporcusu katılmıştır. bakıldığında bazen saldırganlık sergileyebildikleri ve dijital oyun bağımlılığında az riskli grupta yer aldıkları belirlenmiştir. Cinsiyet, baba çalışma durumu, oyun süresine sınır koyulması, spor yaptığı yer, kullanılan elektronik aletin kime ait olduğu ve yaşa göre saldırganlık puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülürken dijital oyun bağımlılığı ölçeğinde anlamlı farklılık saptanmamıştır. Çalışmada oyun süresi ile bağımlılık arasında anlamlı farklılık görülürken saldırganlık ölçeği ile arasında farklılık belirlenmemiştir. Yapılan korelasyon analizine göre saldırganlık ile dijital oyun bağımlılığı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Annenin çalışma durumuna göre her iki ölçekte de anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Sonuç olarak, dijital oyun bağımlılığı arttıkça saldırganlığın arttığı görülmüştür. Çalışmada ayrıca kız sporcuların erkek sporculara göre, babası çalışmayan çalışanlara, oyun süresine sınır koyulmayanların sınır koyulanlara, kulüp sporcusu olmayanların kulüp sporcularına göre, elektronik aleti başkasına ait olanların aletine kendisine ait olanlara göre ve yaşça büyük olan sporcuların yaşça küçük sporculara göre saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer sonuca göre oyun süresi arttıkça bağımlılık düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir.

Günümüzde Bilgisayar oyunları bilişim teknolojilerinin en hızlı büyüyen alanlarından biridir ve çocuklar ve gençler arasında da popüler bir eğlence aracıdır. Özellikle de 2010 (21. yy.'ın ilk on yılından sonra) yılından itibaren oyun konsol-

¹ İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

² Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü

³ İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

oyun oynayan sporculara göre saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Derin ve Bilge (2016) kendine ait bilgisayarının olup olmamasının internet bağımlılığı üzerinde önemli bir etkisinin olmadığını belirtmiştir.

Araştırmada sporcuların dijital oyun oynadıkları sürelerine göre saldırganlık toplam puanında anlamlı farklılık tespit edilmezken, 5 saat ve üzeri dijital oyun oynayan sporcuların, 1-2 saat ve 3-4 saat dijital oyun oynayan sporculara göre dijital oyun bağımlılığı puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışma sonucu ile benzer olarak Derin ve Bilge (2016) tarafından yapılan çalışmada internet kullanım sıklığının artması durumunda internet bağımlılığı olasılığının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Yeşildal ve ark. (2019) tarafından yapılan araştırma günlük 1 saat çevrimiçi oyun oynayanların 2,4 ve 5 saat oynayanlara göre anlamlı derecede daha düşük puan ortalamasına sahip oldukları ve buna bağlı olarak da oyunlarda harcanan süre arttıkça bağımlılık seviyesinin arttığı tespit edilmiştir. Balıkçı (2018) araştırma sonucunda çocuklar ve ergenlerde; genele bakıldığında çevrimiçi oyun bağımlılığı toplam puanı ile günlük oyun oynama süresi ve haftalık oyun oynama süresi arasında pozitif ve düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada saldırganlık toplam boyutu ile dijital oyun bağımlılığı ölçeği toplam puanı arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde düşük ilişki görülmektedir. Güvendi ve ark. (2019) tarafından yapılan çalışma ortaya konulan ortaokul öğrencilerinin saldırganlık ve dijital oyun bağımlılık düzeyleri arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu sonucu araştırma bulgumuzla benzerlik göstermektedir. Benzer olarak Yeşildal ve ark. (2019) tarafından yapılan çalışma sonucunda çevrimiçi oyun bağımlılığı ile saldırganlık arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu buna bağlı olarak çevrimiçi oyun bağımlılığı arttıkça saldırganlığında arttığı ifade edilmiştir. Balıkçı (2018) tarafından çocuklar ve ergenlerde çevrimiçi oyun bağımlılığı toplam puanı ile saldırganlık toplam puanı arasında pozitif ve orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

Sonuç olarak, dijital oyun süresine sınır koyulmayan sporcuların oyun süresi arttıkça daha saldırgan olduğu ayrıca araştırma sonuçlarına göre oyun süresinin artmasıyla bağımlılığın arttığı ve artan bağımlılık durumunun da sporcularda saldırganlığı tetiklediği söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Balıkçı, R. (2018). *Çocuklarda ve ergenlerde çevrimiçi oyun bağımlılığı ve agresif davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bekir, S. (2018). *Üniversite öğrencilerinde çevrimiçi oyun bağımlılığı düzeyinin duygusal şemalar, eylemli kişilik ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi,

- Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Bhagat, S., Jeong, E.J., & Kim, D.J. (2020). The role of individuals' need for online social interactions and interpersonal incompetence in digital game addiction. *Int J Hum Comput Interact*, 36(5), 449-463.
- Bozkurt, T.M., & Tamer, K. (2020). Dijital oyun motivasyonu ile beden kitle indeksi ilişkisi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 105-120.
- Brunborg, G.S., Mentzoni, R.A., & Frøyland, L.R. (2014). Is video gaming, or video game addiction, associated with depression, academic achievement, heavy episodic drinking, or conduct problems? *J Behav Addict*, 3, 27-32.
- Burak, Y., & Ahmetoğlu, E. (2015). Bilgisayar oyunlarının çocukların saldırganlık düzeylerine etkisinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 10(11), 363-382.
- Büker, H., & Uludağ, Ş. (2010). Şiddet içerikli video oyunlarının çocuklar ve gençler üzerindeki etkileri: Saldırganlık, şiddet ve suçla dair bir değerlendirme. *Adli Bilimler Dergisi*, 9(4), 54-75.
- Cengiz, R., & Satılmış, S. E. (2020). Kredi ve yurtlar genel müdürlüğüne bağlı yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin serbest zaman okuryazarlıklarının incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 446-456.
- Cho, Y., & Jang, J. (2010). Relation among youth's participation grade in sports, self-esteem, and propensity to internet game addiction. *Korean J Sports Sci*, 19, 207-218.
- Derin, S., & Bilge, F. (2016). Ergenlerde internet bağımlılığı ve öznel iyi oluş düzeyi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 6(46), 35-51.
- Ekinci, N. E., Karaali, E., Parçalı, B., Süner, A., & Satılmış, S. E. (2021). COVID-19 pandemic, loneliness and digital game addiction. *Pakistan Journal of Medical & Health Sciences*, 15(7), 2175-2179.
- Göldağ, B. (2018). Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılık düzeylerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1287-1315.
- Gültekin, F. (2008). Saldırganlık ve öfkeyi azaltma programı'nın ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin saldırganlık ve öfke düzeyleri üzerindeki etkisi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güvendi, B., Demir, G.T., & Keskin, B. (2019). Ortaokul öğrencilerinde dijital oyun bağımlılığı ve saldırganlık. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1194-1217.
- Hazar, Z. & Hazar, M. (2017). Çocuklar için dijital oyun bağımlılığı ölçeği. *International Journal of Human Sciences*, 14(1), 204-216.
- Horzum, M.B. (2011). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 56-68.
- Hyun, G.T., Han, D.H., Lee, Y.S., Kang, K.D., Yoo, S.K., Chung, U., & Renshaw, P.F. (2015). Risk factors associated with online game addiction: a hierarchical model. *Comput Human Behav*, 48, 706-713.
- Irmak, A.Y., & Erdoğan, S. (2016). Ergen ve genç erişkinlerde dijital oyun bağımlılığı: Güncel bir bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 27(2), 128-137.
- Karataş, Z. (2008). Lise öğrencilerinde öfke ve saldırganlık. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 277-294.
- Kim, H., & Davis, K.E. (2009). Toward a comprehensive theory of problematic Internet use: evaluating the role of self-esteem, anxiety, flow, and the self-rated importance of Internet activities. *Comput Human Behav*, 25, 490-500.
- Kim, M. (2012). Influence of adolescents' psychological variables and attachment with parents upon internet game addicts and cellular phone addicts. *Korean J Hum Dev*, 19, 1-22.
- Lee, C., & Kim, O. (2016). Predictors of online game addiction among Korean adolescents. *Addiction Research & Theory*, 25(1), 58-66.
- Lemmens, J.S., Valkenburg, P.M., & Peter, J. (2009). Development and validation of a game addiction scale for adolescents. *Media Psychol*, 12(1), 77-95.
- Lermi, U., & Afat, N. (2020). Ortaokul öğrencilerinde bilgisayar oyun bağımlılığının ebeveyn davranışları açısından incelenmesi. *İZÜ Eğitim Dergisi*, 2(3), 122-136.

- Oh, W. (2003). Factors Influencing Internet Addiction Tendency Among Middle School Students in Gyeong-Buk Area. *Taehan Kanho Hakhoe Chi*, 33, 1135-1144.
- Orhan, E. (2018). *10-14 Yaş Arasındaki Çocukların Fiziksel Aktivite Seviyesi, Dijital Oyun Bağımlılığı ve Dikkat Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Öcel, H. (2011). Üniversite öğrencilerinde dolaylı saldırganlığın kullanımında cinsiyet farklılıkları. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2), 142-156.
- Petry, N.M., Rehbein, F., Gentile, D.A., Lemmens, J.S., Rumpf, H.J., Meeus, T., Bischof, G., Tao, R., Fung, D.S., Borges, G., & et al., (2014). An international consensus for assessing internet gaming disorder using the new DSM-5 approach. *Addiction*, 109, 1399-1406.
- Quandt, T., Breuer, J., Festl, R., & Scharrow, M. (2013). Digitale spiele : Stabile nutzung in einem dynamischen markt [Digital games: Stable use in a dynamic market]. *Media Perspektiven*, 10, 483-492.
- Satılmış, S.E. (2021). *Sosyal izolasyon sürecinde üniversite öğrencilerinin serbest zamanda sıkılma algısı ve internet bağımlılığı ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Soyöz-Semerci, Ö.U., & Balci, E.V. (2020). Lise öğrencilerinde dijital oyun bağımlılığı üzerine bir alan araştırması: Uşak örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(3), 538-567.
- Şahinler, Y., Ulukan, M., & Ulukan, H. (2020). Covid-19 sürecinde fiziksel aktivite yapan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 171-184.
- Torun, F., Akçay, A. & Çoklar, A.N. (2015). Bilgisayar oyunlarının ortaokul öğrencilerinin akademik davranış ve sosyal yaşam üzerine etkilerinin incelenmesi. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 3, 25-35
- Yee, N. (2006) Motivations for play in online games. *Cyberpsychol Behav*, 9, 772-775.
- Yeşildal, M., Dömbekci, H.A., & Erişen, M.A. (2019). Çevrimiçi oyun bağımlılığı ve saldırganlık üzerine bir araştırma. *The Journal*, 12(67), 997-1005.